In volle vrijheid, met de democratie, met de onder democratie opgebouwde eigen machtspositie, zal de arbeidersklasse zich zelf in staat moeten stellen haar rechten te veroveren onder de zon.

Deze waarheid, zal waarheid blijven, ondanks beschimping, spot en hoon van bestrijders der moderne arbeidersbeweging" .... (Bladz. 16).

Deze citaten zijn inderdaad lang, zij zijn nochtans de duidelijke verklaring, waarom wij het recht hebben den heer Chr. v. d. Bilt als een slappe figuur, als een man die geen strijd aandurft, af te schilderen.

Wij meenen, dat de geciteerde brochuur geen voorbeeldige polemiek bevat. Onze voor-oorlogsche meening heeft zich inzake de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme, nimmer aldus uitgedrukt. Wij leggen vast, heer Commissaris H. J. Woudenberg, N.S.B.-er Van Kampen, hoe de Mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt over de N.S.B., de Duitsche Nationaal-Socialisten en het fascisme in het algemeen dacht. Hoe hij schreef en hoe hij de arbeiders opvoedde. Kunt gij, Commissaris H. J. Woudenberg, in een heel klein — doch eerlijk — oogenblikje dat ieder mensch hebben kan, nu verstaan, hoe wij walgen van den slappeling Chr. v. d. Bilt? Hoe wij walgen van dit gezemel op één podium met den N.S.B.-er H. J. Woudenberg? Ook nu, juist nu, nu hij Commissaris geworden is? Tot den tienden Mei 1940 op de N.S.B. scherp afgeven en na den tienden Mei aldus handelen is een bewijs van slapheid, van halfheid, om geen andere woorden te bezigen. Als gij, V. d. Bilt, met den heer Commissaris H. J. Woudenberg hetzelfde podium bestijgen gaat, zoudt gij door dien podiumgrond van schaamte, niet het minst jegens Uw tegenwoordigen chef, Commissaris H. J. Woudenberg, moeten zinken. Hoe hebt gij Uw goeden chef, uw nieuwen nationaal-socialistischen meester zoo kunnen belasteren? Hoe hebt gij de arbeiders zoo kunnen ophitsen? Hebt gij Uw geschrijf, in Uw terminologie uitgedrukt, Uw geroddel, over de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme al herroepen? Hebt gij, V. d. Bilt, al erkend, dat gij de arbeiders hebt misleid en verkeerdelijk jegens het Nationaal-Socialisme hebt aangehitst? Uw tegenwoordig oordeel over het Nationaal-Socialisme is misleidend òf Uw vroeger geschrijf was misleidend, dikke en snorkende woorden op een veiligen afstand, laf verraad, toen de vijand naderde. Gij, V. d. Bilt waart òf toen òf zijt nu ontspoord. Gij waart toen of gij zijt nu onbillijk jegens de N.S.B.

Gij, die zoo over den laster klaagt, giet in de aangehaalde brochuur een stroom van laster over de N.S.B. uit. Gij gebruiktet

toen termen, die aan de grofste vischvrouwen doen denken en nu zoudt gij een innige samenwerking met de Woudenbergs willen voorstaan? Willen voorstaan en doorvoeren zonder becritiseerd te worden? Neen, Vakvereenigings-leider V. d. Bilt, Uw boekje is er nog en het circuleert de mijnstreek en het gansche land door. Het is het klare bewijs, hoe gij Uw frakske gekeerd hebt en verdedigt, hetgeen gij zoo ongenadig en fel hebt bestreden. Het gehak van een Paul Kiès op het Duitsche Nationaal-Socialisme en het gehak van den mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt worden in eenen adem genoemd. Deze twee fanatieke bestrijders van de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme hebben elkander in het nieuwe Woudenbergsche N.V.V. als broeders gevonden. Zelfs N.S.B.-ers noemen de namen Paul Kiès en Chr. v. d. Bilt in eenen adem. Deze namen bewijzen, wat machtsverplaatsing bij sommige menschen teweeg brengen kan. Gij, V. d. Bilt, zegt: „Mijnwerkers, weest op Uw hoede"! Wij zeggen thans met dubbelen nadruk: Mijnwerkers, weest op Uw hoede! Weest op Uw hoede en denkt U goed in, hoe eens Uw Mijnwerkers-leider fel schreef:

> **„De N.S.B.-bonzen in Duitsland hebben aldaar de baantjes bemachtigd, waar de bonzen hier nog naar hunkeren, de arbeiders hebben zij gedegradeerd tot slaven, omgeven door duizenden spionnen, die tot taak hebben, iederen arbeider, die tegen onrecht wil opkomen aan zijn beulen over te leveren".** (Bladz. 10).

Zoo spraakt gij, V. d. Bilt, zoo leerdet gij voor de komst der Duitschers Uw mijnwerkers denken en handelen. Als gij, Mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt, dit geschrijf betreurt, wees dan eerlijk: herroep en ga openlijk aan den N.S.B.-kant staan. Ga met de felle Bulsing van Besouw dan in een gelijkgeschakelde organisatie, nu de N.S.W.G. U ontvallen is.

Voor den huidigen oorlog verstond de Mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt niets van Duitschlands strijd, niets van den kamp van Duitschland om een plaats in Europa. Hij toonde geen begrip van Duitschlands nood te hebben. Voor den oorlog was de heer V. d. Bilt niet bereid en niet in staat redelijk over de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme te denken, laat staan N.S.B.-ers in het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen te dulden. Thans klaagt deze Mijnwerkers-leider over laster, als men zijn na-oorlogsche sprongen niet volgen kan en zich verontwaardigd van zoo'n leider voor goed afwendt. Vroeger zag de heer Chr. v. d. Bilt de N.S.B.-ers slechts als „bonzen", vuig een baantje begeerende. Thans, nu zij door bajonetten-macht de heet begeerde baantjes

bezitten, zou dezelfde Chr. v. d. Bilt willen, dat wij de nieuwe bonzen met begrip voor den veranderden toestand tegemoet traden. Daar moet men slaven-zielen voor bezitten, daarvoor moet men geestelijk dieper onder den grond woelen, dan de mijnwerkers ooit in hun werk zouden vermogen te doen.
Voor den oorlog merkte de Mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt op:

> „Dit is begrijpelijk, want niets liever zien de N.S.B.-bonzen dan een vertwijfelde massa, die uit armoede en gebrek radeloos geworden, het oor wil lenen aan hun laster, die ontvankelijk is voor hun vuilspuiterij". (Bladz. 11).

Thans laat dezelfde Mijnwerkers-leider alle verzet jegens den N.S.B.-er, Commissaris H. J. Woudenberg, varen. Ieder mensch zal dit als laf ervaren en bestempelen.
Ieder arbeider, die in den heer Chr. v .d. Bilt vertrouwen heeft gehad, moet zich gevoelen als de Friezen, die den heer Paul Kiès hebben vertrouwd. Tot den tienden Mei 1940 hysterisch anti-Duitsch geschreeuw, na den tienden Mei 1940 de eerst zoo hevig uitgescholden Duitschers als vrienden en medewerkers begroet. Eerst vijand van de N.S.B., dan medewerker van den N.S.B.-er H. J. Woudenberg. Een leider, die zoo handelt, dwingt geen achting af en veroorzaakt als van zelf een leegloopen van zijn vakbond.

Wij moeten wel samenwerken met onze vroegere tegenstanders, zeggen de V. d. Bilts op onze verwijten. Waarom, antwoorden wij. Waarom zouden wij — gij — noodzakelijk karakterloos en anti-Nederlandsch moeten handelen? Waarom zouden wij verzetloos moeten toezien, hoe de N.S.B. het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen omzet tot Nationaal-Socialistische instelling? Wie, wie kan ons dwingen tot karakterloosheid? Wie zou ons kunnen voortleiden op den anti-democratischen weg? Wie zou ons tot fascistische slappelingen vermogen om te zetten? Wie zou ons kunnen dwingen tot verloochening onzer idealen?

Omdat Duitschland dezen oorlog gewonnen zou hebben of winnen zal? Omdat wij de werkelijkheid onder de oogen zouden moeten zien? Omdat wij nuchtere Nederlanders zouden moeten zijn?

Het is niet de vraag, wie dezen oorlog winnen zal. Het is niet de vraag, of de overwinning aan den kant der scherpste bajonetten staat, het is slechts de vraag, wat er waar is van het oude sociaal-democratische woord:
„Het geestes-zwaard der vrijheidsscharen",
brengt slechts de zege aan hun zij".

Er is voor een Sociaal-Democraat van voor den oorlog geen enkele reden tot wanhopen. Wij hebben thans den strijd tegen het goddelooze en plutocratische Nationaal-Socialisme te strijden op een terrein, waarop en een wijze waarmede wij, principieele anti-militairisten, bijzonderlijk vertrouwd zijn. Deze strijd klopt volkomen met onze strijdzangen. Met kruit noch degen valt hier thans te kampen. Bommenwerpers en tanks, handgranaten en motorische eenheden staan ons daarbij niet ter beschikking. Wij kunnen thans niet in de practische verleiding komen een: „slaat hem dood" aan te heffen. Als wij onze beginselen klaar bewust zijn, kunnen wij, als Sociaal-Democraten, feller kampen dan ooit. Laat nu de N.S.B., laten nu de Woudenbergs zich te pletter loopen op een stalen muur van onverzettelijke geestes-kracht. Nu kunnen wij alles en allen, apparaat en vakvereenigings-leiders schade achten om de uitnemendheid van het Sociaal-Democratische ideaal. Als wij ons moreel onverzettelijk historisch-nationaal pantseren, wat zal dan een nietig Woudenberg-mensch ons doen? Wat kunnen Mussert's gewapende W.A.-mannen uitrichten tegen een volk, dat deze mannen geestelijk-innerlijk veracht en schuwt? Als het Nederlandsche bewustzijn deze mannen — om hun verraderlijke practijken — bewust veracht, wat kunnen dan de wapenen dezer W.A.-mannen? Wat konden de Mr. M. M. Rost van Tonningens uitrichten tegen het lijdelijke S.D.A.P.-verzet? Wat bereikte de N.S.B., toen de Maatschappij voor Geneeskunde leeg liep? Wat geeft een „generaal pardon", dat men, alhoewel verlengd, toch niet begeert?

Deze oorlog is een ideologische oorlog. Wij, Sociaal-Democratische Nederlanders, hebben onze keuze reeds van overlang gedaan. Geen baantjes, geen boterhammen met worst, geen contributiekwijtschelding, geen afgeschafte rijwielmerken, geen ziekteregelingen, geen hooge steun-regeling zullen ons doen zwichten. Wij zeggen tot de Woudenbergs: Uw geld, Uw sociale hervormingen, Uw N.S.B.-beloften mogen met U ten verderve zijn. Dit alles gaat al ras verloren, bajonetten-dictatortje. Laat de heer Woudenberg ons vaandel scheuren, onze vlag uiteenrijten, laat de N.S.B.-Commissaris al onze fondsen — wederrechtelijk — nemen, hij heeft er geen winst aan en wij verarmen wezenlijk niet. Wij vullen deze stoffelijke verliezen aan uit de schatkameren des sociaal-democratischen geestes.

Als Nederlandsche Sociaal-Democraten zijn wij niet ontevreden. Commissaris H. J. Woudenberg heeft een leege huls, wij behielden de massa uitgetredenen. Commissaris H. J. Woudenberg heeft ons geld, wij behielden den verzet-geest. Commissaris H. J. Woudenberg ontnam ons ons check-boekje, wij behielden ons geestelijk kapitaal en zullen het stoffelijke geld te zijner tijd — met N.S.B.-rente — terugbetaald krijgen.

Eens streed de Mijnwerkers-leider, de heer Chr. v. d. Bilt, als onzer een. Hij sprak en schreef fel, ons te fel, doch hij streed voor de Sociaal-Democratie. In hem brandde Sociaal-Democratisch vuur. Hij liet zich daarna gelijkschakelen.
Thans staat hij op één lijn met de heeren Paul Kiès, G. J. Zwertbroek, V. d. Zee en andere mond-revolutionnairen. Thans staat hij achter de Rost van Tonningens en de Woudenbergs, d.w.z. achter de N.S.B., achter het Nationaal-Socialisme, achter de Bezettende Macht, achter den Staat, waarmede de Staat der Nederlanden in vollen oorlog is. Hij is in wezen een mede-N.S.B.-er, een gelijkgeschakelde Nationaal-Socialist, een gewezen Sociaal-Democraat. Eenmaal den weg der gelijkschakeling op en het eindstation is dát der volkomen omzetting van Sociaal-Democraat tot Nationaal-Socialist. Wie in het N.V.V. blijft, moet met de Sormani's en de V. d. Bilts medewerker worden van den Commissaris H. J. Woudenberg.
Deze wetenschap doet den Sociaal-Democratischen bewusten arbeider den afvalligen Chr. v. d. Bilt verlaten. Deze zekerheid doet hem uit den Vakbond treden, ook uit den Algemeenen Nederlandschen Mijnwerkers Bond. Wie blijft, faalt. Wie falende blijft, werkt mede aan den afbraak van eigen Nederlandschen Staat, eigen wettige Nederlandsche Regeering, eigen Sociaal-Democratisch Vakverbond, eigen volksche waarden. Wie blijft, buigt voor den eisch van de gelijkschakeling en verspeelt zijn toekomst en zijn idealen. Hier valt niets te transigeeren, hier valt niet te schipperen. Hier kan slechts klinken hetgeen eens Chr. v. d. Bilt klaarlijk uitsprak:

„In volle vrijheid, met de democratie, met de onder democratie
„opgebouwde eigen machtspositie, zal de arbeidersklasse zich
„zelf in staat moeten stellen haar rechten te veroveren onder
„de zon".

HOOFDSTUK VI

HET MISLUKTE „GENERALE PARDON"

Commissaris H. J. Woudenberg heeft zijn strijd tegen de Roomsch-Katholieke en Prot.-Christelijke Vakbeweging eindelijk op een „generaal pardon" doen uitloopen, d.w.z. toen hij tot de ontdekking kwam, dat de confessioneele Vakbeweging liever geheel leeg liep, dan te bukken onder de aanmatigingen van den heer H. J. Woudenberg, is deze er toe over gegaan den Roomsch-Katholieken en Prot.-Christelijken een „generaal pardon" aan te bieden. Zooals Mr. M. M. Rost van Tonningen, als laatste redmiddel om de opstandige Sociaal-Democraten te vangen, zijn Nederl. Socialistische Werk Gemeenschap oprichtte, zoo probeert Commissaris H. J. Woudenberg de Roomsch-Katholieke en Prot.-Christelijke arbeiders te vangen met het lokaas van het „generale pardon".
De bestuurders der Roomsch-Katholieke en Prot.-Christelijke Vakbeweging hebben van het begin af aan geweigerd zich te laten gelijkschakelen. Zij hebben de contrôle geduld, die te dulden viel, namelijk het toezicht, dat hun organisatie in vrijheid liet bestaan en volkomen intact liet. Met het Commissariaat van den heer H. J. Woudenberg is dit niet te vergelijken. Indien de Moderne Vakbeweging precies hetzelfde toezicht had gekregen als de Roomsch-Katholieke en Protest.-Christelijke Vakbeweging, dan zou er geen sprake geweest zijn van wrevel en geestelijk verzet. Een toezicht, dat voortvloeit uit den huidigen militairen toestand, een contrôle die zich bepaalt tot de concrete verhouding, die uit de Bezetting voortvloeit, raakt de bijzondere Vakbeweging niet en zou ook de Moderne Vakbeweging niet hebben ontwricht. De vrijgestelden van de Moderne Vakbeweging, die dit toezicht op één lijn stellen en den Roomsch-Katholieken en Prot.-Christelijken leiders verwijten te zijn gezwicht zooals zij — leiders van het N.V.V. — gezwicht zijn, vergissen zich algeheel. Er is een contrôle, die de grondwettige rechten des volks onaangetast laat, een toezicht, dat voortvloeit uit het bezet zijn, welk toezicht — hoewel natuurlijk onprettig — zonder nationaal bezwaar kan worden aanvaard. Er

is echter een N.S.B.-, een Commissaris H. J. Woudenberg censuur gekomen, die onaanvaardbaar is. De Moderne Vakbeweging kwam al spoedig onder de contrôle van den N.S.B.-er H. J. Woudenberg, welke Commissaris H. J. Woudenberg al dadelijk begon de rechten der leden met de voeten te treden en het Moderne Vakverbond te verbouwen, tot aanhangwagen van de N.S.B. Dat is een zeer groot verschil.

De contrôle, die het N.V.V. in tegenstelling tot de Roomsch-Katholieke en Prot.-Christ. Vakbeweging te dulden kreeg, was meer dan een formeele contrôle der — daartoe bevoegde — Bezettende Machten, zij was een aanval op de Sociaal-Democratische Vakbeweging zelve. Reeds dadelijk, na de afzetting van den Voorzitter van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen, reeds dadelijk na de arrestatie van de andere Bestuurders, reeds dadelijk na de verklaring der zoogenaamde losmaking van het Nederl. Verbond van Vakvereenigingen van de S.D.A.P. — welke verklaring de heeren Bestuurderen van het N.V.V. als mannen van karakter hadden moeten weigeren — hadden de N.V.V.-leiders het sein op onveilig dienen te stellen en het N.V.V.-apparaat den Woudenbergs moeten ontwringen, ontwringen door dit apparaat voor de N.S.B.-ers lam te leggen en voort te bouwen op andere grondslagen.

De bijzondere Vakbewegingen verdroegen slechts een contrôle, die geen aanslag was op het leven hunner organisaties, een contrôle die niemand redelijkerwijze had kunnen afwijzen. Eerst toen de N.S.B.-er H. J. Woudenberg deze Vakorganisaties mede wilde inschakelen in de gelijkgeschakelde Vakbeweging, eerst toen kwam het er voor de Roomsch-Katholieke en Protestantsch-Christelijke Vakbeweging op aan, verzet te bieden. Verzet niet tegen de volkenrechtelijk geoorloofde contrôle, doch tegen de volkenrechtelijk niet geoorloofde wijze van ingrijpen door Nederlandsche N.S.B.-ers in Nederlandsche organisaties. Inplaats van dit verzet te bieden, traden meerdere Vakvereenigings-bestuurders den N.S.B.-er Commissaris H. J. Woudenberg vriendschappelijk tegemoet en beklommen met den wederrechtelijk handelenden heer Commissaris H. J. Woudenberg één en hetzelfde podium en hebben op diens bevel daden verricht jegens de bijzondere Vakorganisaties, die wij slechts als daden van diefstal en roof vermogen te omschrijven.

Zoodra Commissaris H. J. Woudenberg de Roomsch-Katholieke en Protestantsch-Christelijke Vakbeweging gelijk ging schakelen, moesten de bijzondere Vakorganisaties verzet bieden en hebben zij openlijk verzet geboden. En de Roomsch-Katholieke èn de Prot.-Christelijke Vakbeweging liepen leeg. Heel het raderwerk stond voor de Woudenbergs stil. Natuurlijk kunnen de N.S.B.-ers, de Woudenbergs, de gebouwen — wederrechtelijk — nemen,

natuurijk kunnen slappe Sormani's deze kassen helpen plunderen, maar wat zij nimmer nemen kunnen — en niet nemen zullen — is de eeuwig levende geest, het op de rots der eeuwen gebouwde belijden. Thans komt de groote waarde van den godsdienst in dezen strijd tot rechtvaardiging. Thans blijken de bijzondere Vakorganisaties geen „ezels" en „droomers" te herbergen, doch door beginselen geleide aanhangers te tellen. Waren de Sormani's, de Duisterhofs, de Joustra's, de Bakkers enz., geen hopelooze utilisten, doch sociaal-democratische beginsel-vasten geweest, dan zouden zij de kracht „uit hooger kracht gesproten'" hebben ervaren en deze kracht had „hun zinkend hart geschoord". (Multatuli).
De Roomsch-Katholieke Vakbeweging en de Prot.-Christelijke Vakbeweging stonden voor de keuze hun eeuwigen grondslag om wat tijdelijk gewin los te laten of liever in den tijd onder te gaan. Zij gingen eervol onder, de beide Organisaties liepen op slag leeg, Commissaris H. J. Woudenberg had eens te meer een leege huls. Ongetwijfeld beteekende dit voor de bijzondere Organisaties nadeel. Groot sociaal nadeel zelfs voor de leden. Toch liepen de Roomsch-Katholieke en de Prot.-Christelijke Vakbewegingen leeg, aanvankelijk volkomen leeg. Elke beweging heeft echter een kleurlooze tusschenstof, een kleurlooze middenstof, die men derhalve ook bij de Roomsch-Katholieken en de Prot.-Christelijken vindt, een kleurlooze middenstof, die zich zal laten overhalen en heeft laten overhalen. Daarnaast kunnen bepaalde arbeiders voor sociale moeilijkheden komen te staan, moeilijkheden, die het begrijpelijk maken, dat zij zich hebben laten overschrijven in het Nationaal-Socialistische Nederlandsche Verbond van Vakvereenigen. Aan deze kas-trekkers heeft Commissiaris H. J. Woudenberg niet veel, met deze menschen bouwt hij geen Vakbeweging op. Merkwaardig is, dat de Vakvereenigingen niet den moed hebben eerlijke cijfers te publiceeren. Tot den tienden Mei 1940 wist ieder mensch in Nederland, hoe het met de Nederlandsche Vakbeweging was gesteld. Thans weten wij officieel niets en hetgeen wij officieus weten is genoeg om te concludeeren: het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen loopt stelselmatig leeg. Het helden-voorbeeld der Twenthsche dapperen heeft school gemaakt, uit het lijden der Twenthsche vrijgestelden gewint zich de groote zuivering. Als er dertig procent der bijzondere Vakbeweging tot het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen over gekomen is, zal het voldoende aangegeven zijn. En de kern is weg. Weg uit het Moderne Nederl. Verbond van Vakvereenigingen, weg uit de Roomsch-Katholieke Vakbeweging en weg uit de Protestantsch-Christelijke Vakbeweging. Hetgeen de heer Commissaris H. J. Woudenberg thans heeft, is het deel Arbeidsfronters, dat aan de Vakbeweging in wezen een broertje-dood heeft, voorts de a-socialen, de baantjes-gasten, de slappelingen, de cellenbouwers en.... het eerlijke deel der vrijge-

stelden en bestuurders, dat innerlijk verscheurd, vol wroeging het werk zonder eenig animo verricht, den Commissaris H. J. Woudenberg hatende, hatende te meer nu zij uiterlijk voor hem buigen. Wij staan zuiver. Wij zien den Commissaris H. J. Woudenberg als een mensch, die de diepste bronnen des geestelijken levens niet kent. Wij zien hem als een mensch, die de grootste menschenwaarde schenden moet om zijn doel te bereiken. Wij zien hem als een oppervlakkigen utilist, een mensch, die meent, dat men met cadavermenschen een nieuwe wereld bouwen kan en eens vreeselijk ontnuchterd zal uitkomen. Wij kunnen dezen Commissaris als een openlijken vijand fier in het Nationaal-Socialistische aangezicht zien en kunnen tot hem zeggen: tusschen U en ons gaapt een nimmer te overbruggen afstand, tusschen U en ons liggen de lijken der gevallenen, liggen de tranen der vele joodsche Moeders. ligt het leed der onterfden, de maatschappelijk — mede — door U vernielden. Tusschen U en ons gaapt de kloof eener ideologie. Geen menschenhaat drijft ons dan voort, zelfs niet jegens de Woudenbergs en de Rost van Tonningens, hoe groot hun nationale bloedschuld ook moge zijn. Doch daar zal eens het in den tijd werkende historische en toch weer eeuwige Godsgericht over oordeelen. Hem die alles leidt, komt de wrake toe, die zal zijn jodenkinderen vergelden. Wij staan tegenover de Woudenbergs en de Rost van Tonningens als betrekkelijk wezen tegenover betrekkelijken, doch ons scheidt nochtans een eeuwige werkelijkheid, de werkelijkheid van een deemoedig willen buigen voor de volstrektheid van de Norm. Wij bukken voor geen afgodsbeelden van ras, bloed en bodem, voor geen baäls der gelijkschakeling, voor geen dwang-Commissarissen, voor geen „generaal pardon", voor geen tanks noch bommenwerpers. Wie eenmaal èn de betrekkelijkheid èn de eeuwigheid der dingen heeft geschouwd, zal door geen betrekkelijke waarde een eeuwigheid willen verzondigen.

Commissaris H. J. Woudenberg beweert, dat het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen het christelijk denken in geen enkel opzicht geweld aandoet noch ooit doen zal. Uw godsdienstige opvattingen worden volkomen geeerbiedigd, zoo beweert hij. Commissaris H. J. Woudenberg zal dit ongetwijfeld volkomen eerlijk meenen. Alleen vergeet hij, dat niet de heer H. J. Woudenberg — zelfs niet als bajonetten-Commissaris — uitmaken kan, wat den godsdienst wel en niet geweld aandoen zal. Deze uit een heidensche moraal levende N.S.B.-er, deze goddelooze bloed- en bodem-fantast, deze principieel niet religieus denkende heer H. J. Woudenberg weet niet wat den godsdienst wel en wat hem niet krenkt en achteruit zet. Commissaris H. J. Woudenberg kan niet beoordeelen, wat de Roomsch-Katholiek en Protestantsch-Christelijk godsdienstig afgestemden ervaren. Commissaris H. J. Woudenberg staat — wederrechtelijk — aan het hoofd van een Nederl.

Verbond van Vakvereenigingen, dat als zoodanig niet buigt voor den Bijbel als het onfeilbare Woord van God. Dat is voor den Commissaris H. J. Woudenberg niet belangrijk, dat zal steller dezes anders uitleggen, dat zullen Vrijzinnig-Protestanten anders zien, doch dit alles zegt niets.
De vraag is: hoe zien de orth. Protestanten deze dingen? Hoe stellen de Roomsch-Katholieken deze aangelegenheid? De Roomsch-Katholieke Vakbeweging wil als zoodanig gehoorzamen aan het met gezag bekleed zijnde bisschoppelijke woord. Dat willen wij niet, dat wil ook Commissaris H. J. Woudenberg niet. Hier botsen twee grondopvattingen, een botsing die genoeg aangeeft, dat de Roomsch-Katholieken en niet de Commissaris zal uitmaken, wat wel en wat niet met de Roomsch-Katholieke leer overeenstemt.
De Prot.-Christelijke Nederlanders alleen zijn bevoegd om uit te maken, welke Vakvereeniging wel en welke Vakvereeniging niet aan de Christelijke beginselen beantwoorden kan en beantwoordt. Dat kunnen geen ras-, bloed- en bodem-heidenen uitmaken, dat kunnen slechts menschen uitmaken, die zich stellen op den grondslag van het onfeilbare Woord van God. Zoo erkent het gelijkgeschakelde Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen den Bijbel niet en daarom is in dit nieuw geordende Ned. Verbond van Vakvereenigingen voor de zoo bepaald christelijk denkenden geen plaats. Misschien werpen de Woudenbergs ons tegen: maar gold dan dit alles ook het oude Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen niet en waart gij met Uw opvattingen niet afgestemd op de sociaal-democratie, dus ook op het moderne Nederl. Verbond van Vakvereenigingen? Inderdaad, lezer, dat waren wij. Edoch wij gaven en toen en nu te verstaan, dat de Prot.-Christelijken van orthodoxe opvating — nog juister van die bepaalde Prot.-Christelijke orthodoxe opvatting — zich niet in het Ned. Verbond van Vakvereenigingen thuis gevoelden en wij hebben dezen menschen altoos het recht gelaten zich te organiseeren naar de inspraak van het eigen op bepaalde wijze afgestemde orthodoxe Prot.-Christelijke hart. Wij hebben altijd erkend, dat deze menschen met hun eigenaardige geestelijke eischen en opvattingen zich onmogelijk tot de moderne arbeidersbeweging konden bekennen en hebben altijd gezegd, zoodra deze menschen van hun — volgens ons onhoudbare — opvattingen vervreemd zijn, zullen zij zich tot het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen bekennen. Dat men bij het oorspronkelijke Soc.-Democratische Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen geen heiden behoefde te worden, bewijzen de vele religieus-socialisten aller schakeering, die binnen dit Ned. Verbond van Vakvereenigingen naar hun geweten vrijelijk konden leven, werken en strijden. Doch ons geweten is dat van de zoo bepaaldelijk denkende orthodoxe Protestanten en Roomsch-

Katholieken niet en niet ons geweten, doch hun geweten is hier maatstaf. Dat bepaaldelijk afgestemde orthodox Protestantsche Christelijke geweten is voor ons heilige ontoegankelijke grond. Wij willen den Protestanten en den Roomsch-Katholieken geen bindende gewetens-voorschriften geven, wij willen dezen menschen naar Nederlandsche vrijheids-zeden als goede democraten geen geweld aandoen en verafschuwen elke gelijkschakeling, iedere tyrannie, elke geestelijke en maatschappelijke knechting.
Volgens bepaalde orthodoxe Protestantsche Christelijke en Roomsch-Katholieke opvattingen behooren maatschappelijke en geestelijke consequenties getrokken te worden. In den Nederlandschen democratischen rechtsstaat was dit mogelijk en deze vorm dient ook tijdens de bezetting te worden bewaard. Wie zich aan deze Nederlandsche democratische rechts-opvatting van den Ned. Rechtsstaat vergrijpt, zondigt tegen het Nederlandsche grondwettige recht en handelt in strijd met het volkeren-recht. Dat moesten de Woudenbergs beneden zich achten.

Wij willen de Prot.-Christelijken en de Roomsch-Katholieken gaarne in één Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen opgenomen zien. In één Ned. Verbond van Vakvereenigingen, hetwelk cultuur heelende werkt, in een Vakverbond, dat gegrondvest staat op Evangelisch-historischen grondslag, dat is de Christelijk-Nationale, of zoo U wilt „volksche" basis. Wij willen het democratisch-Socialisme als cultureele heeling en sociale genezing zien. Doch dan moet er èn bij de Roomsch-Katholieken èn bij de Prot.-Christelijken èn bij de Sociaal-Democraten heel wat veranderen. Dit proces is een groei-proces, een proces van toenaderend begrijpen. Misschien dat de Woudenbergs daartoe Gods satanische molen-knechten moeten zijn. Wij willen geestesgroei, wij willen het elkander leeren begrijpen en verstaan. Wij willen den E. Stanley Jones-geest, de Stanley Jones-methode, wij willen den geest van zijn „Christus antwoord op het Communisme".
De Commissaris H. J. Woudenberg kent de Christelijke spheer niet. Zijn gelijkschakelings-voet, zijn commando's, zijn loopen over de gewetens van andersdenkenden toonen ons, dat deze Commissaris den Evangelisch-democratischen geest niet verstaat. Zoo brengt deze bajonetten-dictator slechts verwarring, verruwing en ontaarding. Zoo voert hij het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen van de historische Christelijke grondslagen — die het in wezen, zij het anders uitgedrukt dan Prot.-Christelijken en Roomsch-Katholieken begeeren, toch had — af en voert het op de doolwegen van het ontkerstende Nationaal-Socialisme. Wie hier transigeert, wie hier weifelt, transigeert met de allerdiepste waarden, die laat de groote zegening van het Noord-West-Euro-

peesche Christendom los en voert ons tot bloed-, bodem-, ras- en partijen-waanzin.
Tegen het geestelijke non possumus der on-gelijkgeschakelde Sociaal-Democraten, Roomsch-Katholieken en (orthodoxe) Prot.-Christelijken, weet de heer H. J. Woudenberg geen andere wapenen te bezigen, dan die van het geweld en het laagste sociale zelfbehoud. Hij biedt een „generaal pardon" aan, hij biedt uit de wederrechtelijk in beslag genomen kassen een kwijtschelding van de contributie aan. Als men maar bereid is het leeggeloopen Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen te vullen, als slappe Prot.-Christelijken en Roomsch-Katholieken maar draven willen voor den nieuwen N.S.B.-wagen, dan biedt de Commissaris een „generaal pardon" aan. Inderdaad verheven politiek. En dat scheldt nu op de twee kwartjes Nederlandsche Unie-contributie. De liefdadigheid is tot gokkerij verlaagd, de nieuwe Christelijkheid bestaat in Winterhulp-gokkerij met luid geroep en geschreeuw, bij voorkeur op Zondag onder kerktijd en dit alles noemen wij nieuwe orde, handhaving van het Christelijke volkskarakter. De heeren N.S.B.-ers doen precies tien maal erger dan hetgeen zij in den vermaledijden democratischen rechtsstaat zoo vromelijk afkeurden. Dit volk zal door den heer Ingenieur Anton Mussert op „pooten" (sic) gezet worden. Hij zal ons van de democratische plutocratie verlossen. Och arme, gokkerij en speculeeren op de botste instincten en den acuten socialen nood. Voor een handvol kwijtgescholden contributie-centen wil Commissaris H. J. Woudenberg zijn leeggeloopen N.S.B. (N.V.V.)-kuip gevuld krijgen, alles tot zaligende glorie van de nieuwe N.S.B.-orde.
Is het wonder, dat de groote meerderheid der Roomsch-Katholieken, Prot.-Christelijken en Sociaal-Democraten den heer Commissaris H. J. Woudenberg in zijn zijden N.S.B.-hemd heeft laten staan? Is het wonder, dat zij dien Commissaris met zijn „generaal pardon" stillekens heeft laten pardonneeren?

Gelukkig heeft Jezus Christus niet voor niets aan de wereld geleerd: Wat baat het den mensch zoo hij zijn kwijtgescholden (vakvereenigings-)contributie-gelden gewint en hij lijdt schade aan zijn diepste wezen?

HOOFDSTUK VII

DE GROOTE LIJN

In de gelijkgeschakelde, derhalve nationaal-socialistisch schrijvende, bladen van de N.S.B.-Arbeiderspers, komen geregeld artikelen aangaande de Vakbeweging voor, welke bewijzen hoe leugenachtig de Nederlandsche gelijkgeschakelde pers geworden is en hoe karakterloos een groot deel der Nederlandsche journalisten heeft leeren schrijven. Zoo vonden wij in de bladen van de voormalige sociaal-democratische „Arbeiderspers" (Volksblad van Vrijdag 8 Augustus 1941) een artikeltje, dat als kopje droeg: „Oneerlijke argumenten". De gelijkgeschakelde eerlijke Opstelraad liet hierin o.m. afdrukken:

„Als wij de zaak nu even nuchter en openhartig bezien (en ons niet laten opzweepen door opgewonden verhalen van sensatiezoekers, die zelf belang bij de zaak hebben), dan is er het volgende gebeurd".

„Door de Overheid is de heer Woudenberg aangesteld tot commissaris over de confessioneele vakbonden. Meer niet".

„Er is daarbij over een aansluiting bij het N.V.V. nog niet eens gesproken; de bedoeling is juist geweest, ook de confessioneele werkers, ook zij die hun arbeid in de vakbonden en de persorganen der R.K.W.V. vonden, gelegenheid te geven te blijven doorwerken. Indien de overheid de bedoeling had gehad, dit geheele apparaat der confessioneele vakorganisaties binnen den kortst mogelijken tijd op te heffen, was dat toch waarlijk heel eenvoudig geweest, daar zij reeds lang alle machtsmiddelen daartoe bezit".

„Wel is het de bedoeling geweest, deze confessioneele bonden thans op één vlak te brengen met de moderne vakbeweging, zoodat in de toekomst één actie gevoerd, één strijd gestreden kan worden".

„Het is natuurlijk volstrekt juist, dat de heer Woudenberg lid van de N.S.B. is, maar zijn daarom de onder zijn commissariaat

staande bonden in de N.S.B. ingeschakeld? En is soms het N.V.V. een N.S.B.-instelling, of de Arbeiderspers? Anders gezegd: wanneer een of andere vereeniging een voorzitter krijgt, die katholiek is, is de vereeniging dan een katholieke vereeniging geworden? Wij hebben in Nederland katholieke minister-presidenten gehad — wil dit soms zeggen, dat Nederland een katholiek land is?".....

De schrijver vervolgt dan:

„In N.V.V. en Arbeiderspers werken velen der vroegere functionarissen voort aan hetzelfde vertrouwde doel en nergens wordt onderscheid gemaakt op grond van politieke overtuiging Wanneer zich uitwassen voordoen — hetgeen in een zoo stormachtigen tijd als wij nu beleven niet altijd te vermijden is — werd daartegen steeds met kracht opgetreden" ....

Aldus onze hoogst eerlijke en gelijkgeschakelde journalist van de „N.V. De Arbeiderspers". Wij vragen slechts: waarom werd de heer directeur en hoe werd de heer directeur van deze „N.V. De Arbeiderspers" den dood ingedreven? Waarom is thans bij deze Arbeiderspers de heer W. Goedhuys „Hoofdopsteller" en waarom is de heer Kerkmeester thans „directeur"? Waarom is de Raad van Commissarissen afgesteld en waarom gingen vele redacteuren heen? Waar is het joodsche personeel van de Arbeiderspers gebleven en waarom werd het woord „democratisch" in den kop van de bladen der Arbeiderspers verwijderd? Waarom werd juist geheel toevallig de heer H. J. Woudenberg Commissaris van de Nederlandsche Vakbeweging en waarom hield deze N.S.B.-er de slappelingen in het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen aan en waarom wierp hij wederom geheel toevallig bepaalde elementen uit? Waarom was het juist uitgerekend Mr. M. M. Rost van Tonningen, wij bedoelen den bekenden N.S.B.-er Mr. M. M. Rost van Tonningen, die Commissaris over de S.D.A.P. werd? Waarom deelde deze N.S.B.-er zoo lispelende vriendschappelijk mede, dat de V.A.R.A. en het Instituut voor Arbeiders Ontwikkeling „gewoon" mochten doorwerken en waar zijn nu deze doorwerkende Instellingen? Toen de leiders van de V.A.R.A. hun beginsel hadden prijsgegeven, toen de V.A.R.A.-Voorzitter den V.A.R.A.-naam kwalijk riekende had gemaakt, werd hij — met zijn gelijkgeschakelde V.A.R.A. — toch de door hem zoo gevreesde woestijn ingejaagd en het V.A.R.A.-apparaat viel den N.S.B.-ers geheel volkomen intact — juist door het Arend de Vries-, door het Ary Pleisier-verraad — in handen. De „N.V. De Arbeiderspers" is inderdaad een doodgewone N.S.B.-instelling geworden, de

bladen van de Arbeiderspers zijn naar den inhoud kopbladen van het „Nationale Dagblad" en „Volk en Vaderland". Het hier aangehaalde artikeltje is er het allerbeste bewijs van. Als een instelling als de A.N.W.B. een Roomsch-Katholiek lid geheel vrijwillig, in wettige algemeene vergadering bijeen, tot Voorzitter kiest, wordt deze Bond daardoor allerminst een Roomsch-Katholieke Vereeniging. Doch als het sociaal-democratische Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen den hater van de Nederlandsche Sociaal-Democratie, den N.S.B.-er Woudenberg tot commissaris krijgt, dan is het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen in wezen aangerand en tot nationaal-socialistische instelling verworden. Dit verworden blijkt dan ook iederen dag, zoowel door de maatregelen als uit de toespraken der leiders en den inhoud van de N.V.V.-bladen. Als de S.D.A.P. haar wettigen Voorzitter J. J. Vorrink door den N.S.B.-er Mr. M. M. Rost van Tonningen als Commissaris vervangen ziet worden, dan houdt de S.D.A.P. daardoor op een vrije politieke partij te zijn en is haar openlijke voortzetting — onder Bezettingstijd — buiten gesloten. Zoodra een practiseerend kastelein propagandist eener Geheelonthouders-Vereeniging worden kan, nemen wij aan, dat een N.S.B.-er onze sociaal-democratische cultureele waarde zal behouden. Dat men èn de „N.V. Arbeiderspers" èn de V.A.R.A. èn het Instituut voor Arbeiders Ontwikkeling èn de A.J.C. èn de andere organisaties wilde behouden en laten voortwerken, verstaan wij. Behouden namelijk als instellingen die naar geld en goederen, met geheel hun apparaat, zoo voor het Nationaal-Socialisme — dat is voor het N.S.B.-ideaal — overgenomen konden worden. Daarom floot Mr. M. M. Rost van Tonningen zijn zoete wijsjes en daarom begon Commissaris H. J. Woudenberg zoo liefelijk.

Het aangehaalde artikel is van Vrijdag 8 Augustus 1941. Vandaag is de inhoud van dit artikeltje reeds door de feiten weerlegd, het C.N.V. en het R.K.W.V. zijn reeds lamgelegd, lamgelegd na den aanslag van den N.S.B.-er Commissaris H. J. Woudenberg op hun confessioneel zijn en werken. Wie heeft er nu in Augustus 1941 met oneerlijke argumenten gewerkt? Wie is er nu door de feiten afdoend weerlegd, weerlegd nu gelijkgeschakelde N.V.V.-Bestuurders de kassen van de confessioneele bonden leeg rooven? Wie heeft er nu gelijk, na deze lade-lichterspractijken?

Wij gelooven niet in een stukje Commissaris H. J. Woudenberg hier, een stukje N.S.B-er H J. Woudenberg daar, hier een stukje objectief Commissariaat en daar een stukje subjectief N.S.B.-erschap. Deze oorlog — zoo leeren de Woudenbergs ons — is immers een revolutie, dit alles is meer dan een oorlog. Inderdaad, de practijken zijn niet die van een volkenrechtelijk, doch van een ongrondwettig en anti-volkenrechtelijk handelen. Dit is meer dan een oorlog, dit is een naakte overwinning van de N.S.B.-plutocratie,

dit is een cultuur-historische inzinking, dit is een wereldreactie. Daar ontkomt ook de Nederlandsche Vakbeweging niet aan en dus gaan de tegenstellingen dwars door de oude N.V.V.-, C.N.V.- en R.K.W.V.-tegenstellingen heen. Hier valt slechts te kiezen, te kiezen vóór de Nederlandsche vrijheid, vóór de democratie, vóór eigen Volk en Vaderland, vóór eigen Nederlandschen Staat in vollen oorlog, vóór eigen nationale zede, vóór eigen gebouwd Nederlandsch Vereenigings-leven of vóór de gelijkschakeling, vóór de N.S.B., vóór de laatste Nationaal-Socialistische consequentie de N.S.N.A.P., vóór het zuivere bloed en den vergoddelijkten leider, vóór den ziekelijken bodem-eeredienst en vóór de anti-humanitaire dwangwereld der Woudenbergs en der Rost van Tonningens. Het gaat nu „om de groote lijn", het gaat nu voor of tegen het nieuwe heidendom, voor of tegen de Europeesche cultuur, voor of tegen de waarde van de menschelijke persoonlijkheid. Zoo gezien gaat het thans zelfs voor of tegen Jezus Christus!

Het aanstellen van den N.S.B.-er H. J. Woudenberg tot Commissaris van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen, het aanstellen van dien heer tot Commissaris over de Confessioneele bonden is maar niet een simpele vertooning, het is een daad van groote beteekenis, het is het open stellen van den weg tot de eenwording der Nederlandsche Vakbeweging onder nationaal-socialistisch toezicht. De gebleven leiders, die dit niet begrepen hebben of doen alsof zij het niet begrepen hebben, laden daarom een zeer zware verantwoordelijkheid op zich. Zekerlijk de typen als de Chr. v. d. Bilts, die tot den tienden Mei 1940 zoo stiptelijk wisten, welke gevaren dreigden.

Als de Opstelraad van het gelijkgeschakelde Volk (Dinsdag 23 Juli 1940) zoo uitdrukkelijk „Tot de daad" opwekt en nuchter — de gelijkgeschakelde vakvereenigings-leiders zijn tegenwoordig dronken van nuchterheid — zegt:

> „De socialistische arbeiders- en de moderne vakbeweging maakt thans een schokkende tijd door. De oorlog, welke in het najaar van 1939 over het Europese vasteland werd ontketend, heeft zulke geweldige verschuivingen teweeg gebracht, dat de stootkracht daarvan zich welhaast in ieder land en op elk gebied des levens doet gevoelen. Het spreekt vanzelf, dat ook S.D.A.P. en N.V.V. hierdoor beroerd moesten worden. Sedert de capitulatie heeft de eerste haar practische werkzaamheid vrijwel gestaakt, terwijl het vakverbond zijn werkzaamheden op normale wijze wist voort te zetten" ....
>
> .... „Het lijkt nuttig de feitelijke toestand eens een ogenblik nauwkeurig te bezien. Organisatorisch beschouwd komen de beide getroffen maatregelen nagenoeg overeen. De top van het

N.V.V. is weggenomen, maar de afzonderlijke vakbonden bleven intact en kunnen hun werkzaamheid voortzetten, zij het uiteraard gebonden aan de voorschriften van de nieuwe leiding. Met de S.D.A.P. staat het eigenlijk net zo. Het Partijbestuur is vervangen, maar het partij-apparaat is intact gelaten. En uit de radio-toespraak van den heer Rost van Tonningen is gebleken, dat het zijn voornemen is het ontplooien van een nieuwe werkzaamheid te bevorderen.
Toch is er een belangrijk verschil. Het N.V.V. is een instelling, die, door haar wezensaard, allereerst is gericht op de behartiging van de meest onmiddellijke stoffelijke belangen van de arbeiders, al onderschatten wij natuurlijk niet wat ook de vakbeweging mede op cultureel gebied heeft helpen presteren. De S.D.A.P. daarentegen is een politieke beweging, die met staatkundige middelen weliswaar ook de verbetering van de stoffelijke levensomstandigheden der economisch zwakkeren heeft nagestreefd, maar dit was geen doel in zichzelf, doch slechts uitvloeisel van de veel dieper grijpende en meer omvattende socialistische idee. De S.D.A.P. is, met andere woorden gezegd, vóór alles een beginselbeweging, terwijl het N.V.V. op de eerste plaats de behartiging van bepaalde vakbelangen der arbeiders nastreeft. De S.D.A.P. is socialistisch; het N.V.V. is dit niet. Beide lichamen hadden een nauwe samenwerking weten te verwezenlijken en zij vulden elkaar in menig opzicht aan. Hoe innig het contact ook mocht zijn, het bleven steeds gescheiden organisaties, elk met een eigen taak" ....

.... „Daarom stelt de voorziening, die met betrekking tot de S.D.A.P. is getroffen, ook andere problemen aan de orde dan toen verleden week allereerst de leiding van het N.V.V. werd uitgeschakeld. Thans gaat het namelijk niet om de vorm, waarin de directe vakbelangen der arbeiders hun behartiging zullen vinden, maar om het toekomstig zijn van de socialistische beginselen. Het is duidelijk, dat dit aanmerkelijk dieper grijpt.
Beginselen, wanneer zij met overtuiging zijn beleden, trekt men niet uit als een jasje. Evenmin echter mogen staatkundige inzichten als een voor alle tijden onveranderlijk goed gelden. In een tijd als wij thans beleven is het, voor wie geestelijk niet verstarren wil, zelfs gebiedende noodzaak zijn inzichten aan een grondige toetsing te onderwerpen" ....

.... „Wij ontveinzen ons niet, dat het hier om diep reikende en moeilijke beslissingen gaat. Veel wat door traditie dierbaar was geworden viel weg en dat deed pijn. Maar voor wat verlo-

ren ging traden nieuwe mogelijkheden in de plaats. Het is onze socialistische plicht om ons daarop te bezinnen. Dat zal voor menigeen een pijnlijk en wellicht langdurig proces zijn. Maar de meest kloeken onder ons zullen niet lang werkeloos kunnen blijven zitten; zij zullen de drang in zich voelen rijzen een levend en arbeidend mens te zijn, die weet te werken met de bouwstenen, die de tijd hem biedt.
Want veel nood vraagt om leniging, veel onrecht om herstel. Moge deze fel bewogen tijd ons daarom niet kleinmoedig vinden, maar kloek en bereid tot de scheppende, vernieuwende daad" ....

dan antwoorden wij op dergelijke artikelen: gij kent, heeren, de geestesgesteldheid van het Nederlandsche volk niet. Daardoor vergist gij U zoo zeer met Uw geschrijf en met uw „generaal pardon". Daardoor vergist gij U, als gij „Winterhulp — op bevel — slafelijk aanprijst. Gij schijnt niet te weten, welk een diepe walging Uw „Beroep op de Rede" („Arbeid" — Vrijdag 7 Maart 1941 — Nummer 9 v. d. 1sten jrg.) bij de arbeiders heeft gewekt. Wij laten alles van de spannende week buiten beschouwing, wij zeggen alleen: heeren, gij hebt die week geoogst, hetgeen gij gezaaid hebt. Gij, Chr. v. d. Bilt, hebt in dien geest de arbeiders opgevoed of wilt U het met N.S.B.-terminologie, gij hebt er de arbeiders toe aangehitst in vredestijd. Nu de arbeiders de geleerde V. d. Bilt-consequenties trokken, waart gij laf en zondt den arbeiders een orgaan als de „Arbeid" met de bekende artikeltjes. Gij, gelijkgeschakelde Sormani's, gij Duisterhofs, gij Joustra's, gij niet het minst vooroorlogsche anti-N.S.B.-hitser Chr. v. d. Bilt, gij staat schuldig aan den inhoud van het N.V.V.-orgaan. Trekt Uw dan schuldige handen van dit blad af, verlaat Uw arbeiders in nationalen-geestelijken nood niet en hebt den moed den inhoud van zoo'n blad te loochenen, den inhoud openlijk af te keuren of Uw afkeuring van de houding der arbeiders door een mea culpa vooraf te doen gaan. Gij, Chr. v. d. Bilt, kunt U niet los maken van Uw vroeger geschrijf. Gij hebt tegen de N.S.B. opgehitst en gij kunt niet met den N.S.B.-er Commissaris H. J. Woudenberg staan fleemen, zonder in eigen en in anderer oog verachtelijk te worden.
Het gaat om „de groote lijn", zoo zeggen de couranten der gelijkgeschakelde Vakbeweging. Best, heeren, de groote lijn. Niet de kleine sociale futiliteiten en nesterijen, niet de dadelijk voor de hand liggende broodvraag staat hier in de eerste plaats op het spel. Hier gaat het om de vraag: zullen de arbeiders in het uur van den volkschen nationalen nood, in het crisis-uur hunner sociaal-democratische beginselen, op hun leiders als sociaal-democraten sociaal-democratisch kunnen bouwen? Zullen zij hand aan

hand, leden en leiders, de woestijn in durven gaan? Zullen zij in oorlogstijd naast de correctheid jegens den Bezetter ook onverzwakte trouw aan hun land, hun volk, hun beginsel, hun beweging paren, of zullen zij laf verwerpen hetgeen zij innerlijk als het hoogste goed hebben beleden? Hier gaat het niet om maatschappelijke nesterijen, hier gaat het om het hoogste goed. Waar zullen nu de Vakvereenigings-leiders staan?

Wie zich in het uur van den heetsten strijd op nieuwe mogelijkheden gaat bezinnen, wie in den felsten kamp opnieuw moet gaan overwegen, waar hij zal gaan staan, is reeds verloren. Hier valt slechts te belijden, hier valt slechts te getuigen, hier valt slechts te spreken met de taal des onverzettelijken geloofs, hier valt slechts af te wijzen, hier valt slechts door te trekken hetgeen men als groote lijn altijd heeft gezien.

Als Sociaal-Democraten zijn wij in ons Instituut voor Arbeiders Ontwikkeling geschoold, zijn wij op kader- en ledenvergaderingen zoo goed mogelijk onderricht. Wij hebben de waarde van de democratie voor het geestes-leven en het maatschappelijke leven van alle kanten bezien. Daarnaast hebben wij door Partij en V.A.R.A. de idealen van het Socialisme democratisch belicht gezien.

Wie nu nog „nuchter" moet gaan studeeren, wie nu nog zijn houding moet gaan bepalen, is een zeer slecht cursist geweest en heeft de vertolking onzer beginselen aan zich voorbij laten gaan. Thans valt er slechts te strijden, taai en dapper de Sociaal-Democratie te verdedigen en het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen als socialistische, als Nederlandsche, sociaal-democratische instelling ongerept te bewaren. Te bewaren zooals wij in groote lijnen de dingen hebben getrokken. Wie strijdensmoe is, wie nuchter overstag wil gaan, ga overstag. Doch hij late de meening varen, dat hij een dapper sociaal-democraat zou zijn. Hij is een strijdensmoede zwakkeling. Zoo kunnen wij de Chr. v. d. Bilts veel vergeven. Vergeven zooals wij de zwakkelingen altijd vergeven kunnen. Als leiders der Nederlandsche Sociaal-Democratie hebben zij afgedaan. Wij kunnen geen leiders gebruiken, die in het uur van den nationalen en socialen nood nog moeten gaan studeeren of op grond van hun verregaande nuchterheid bereid zijn achter den nationaal-socialistischen Commissaris H. J. Woudenberg aan te loopen.

HOOFDSTUK VIII

DE „LEIDENDE EN BETROUWBAARSTE FIGUREN" AAN DEN OPBOUW VAN HET N.V.V.?

Zondag 3 September 1940 heeft de Commissaris over het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen te Amsterdam in een Congres van het N.V.V. een uiteenzetting gegeven, die ons noopt eenige kantteekeningen te maken. De heer H. J. Woudenberg merkte volgens „De Vakbeweging" (Sept. 1940 — Nummer 14 v. d. 20sten jrg.) onder meer op:

> „Voor een ieder, die bereid is op deze basis (de basis der gelijkschakeling — S —) mede te werken, dient in de eerste plaats duidelijk te zijn, dat op 10 Mei (1940) een periode beslissend is afgesloten en wie ook in de vakbeweging wil medewerken moet zooveel werkelijkheidszin hebben, dat hij inziet, dat de wapensuccessen van Duitschland — of liever de nederlaag van de plutocratieën — de oude orde hebben omvergeworpen en ook ons economisch en sociale leven in nieuwe banen worden geleid".

Deze N.S.B.-er vergeet, dat de N.S.B. in 1939 achter de mobilisatie van de wettige Nederlandsche Regeering stond, althans zeide te staan, dat deze mobilisatie oorlogs-mogelijkheid beteekende en dat deze oorlog inderdaad uitgebroken is. De wettige Nederlandsche Regeering — wij bedoelen, de Nederlandsche Regeering die mobiliseerde, achter welke mobilisatie de N.S.B. beweerde te staan — heeft in Mei 1940 den oorlog verklaard en deze oorlog is nog niet beëindigd. Deze oorlog duurt voort en de N.S.B. heeft de consequentie van de door haar toegejuichte mobilisatie te trekken en vast te stellen: wij zijn in oorlog, in vollen oorlogstijd! Zoo lang Nederland bezet gebied is, zoo lang de oorlog duurt, heeft de Nederlandsche onderdaan H. J. Woudenberg zich te houden aan de Nederlandsche grondwet en het volkeren-recht. Hij heeft derhalve niet het recht vast te stellen, dat „op 10 Mei '40 een periode be-

slissend zou afgesloten zijn!" Integendeel, de oorlog is niet beeindigd en duurt voort. De Staat der Nederlanden staat nog recht op zijn beenen en is in Amerika en in Azië nog onbezet gebied. Het wettige gezag, waaraan ook onderdaan H. J. Woudenberg zich te houden heeft, zette — en zet — den oorlog door en wij zijn derhalve gehouden van „vijand" te spreken. De nederlaag der plutocratieën bestaat voorts slechts in de verbeelding van den heer H. J. Woudenberg, aangezien wij de plutocratische gokkerij van de nieuwe sociale instelling „Winterhulp" van dag tot dag hooren uitschreeuwen. Voorts is het plutocratische privaat-bezit bij den N.S.B.-er H. J. Woudenberg en de N.S.B. volkomen veilig. Doch al ware de N.S.B. een socialistische beweging, een beweging die het plutocratische privaat-bezit durfde aantasten, dan nog ware het dwaas van „een nederlaag der plutocratieën" te spreken. Thans duurt de oorlog voort met wisselende kansen en wisselende fronten. Correctheid jegens den Bezetter, precies uigedrukt volkenrechtelijke correctheid jegens den volkenrechtelijk handelenden Bezetter, kan ons nimmer in de richting van den anti-Nederlandsch handelenden heer H. J. Woudenberg brengen. Nederland heeft gemobiliseerd om een eventueelen oorlog te kunnen voeren en Nederland heeft een oorlog gevoerd en voert dezen oorlog nog, om aanspraak te kunnen maken op een volkenrechtelijk juiste behandeling. Dan is er voor een Commissaris over het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen natuurlijk geen plaats. De N.S.B., die de mobilisatie heeft toegejuicht, heeft in beginsel ook den verdedigingsoorlog tegen elken aanvaller toegejuicht. Thans met eigen mobilisatie-toejuiching overhoop gaan liggen is niet correct. Alleen de anti-militairistische predikanten van „Kerk en Vrede" hebben hier rechtens iets te reclameeren. De N.S.B. niet. Zij sprak voor de mobilisatie, derhalve voor den oorlogs-mogelijkheid, tegen elken aanvaller, en heeft zich thans te houden aan de Nederlandsche grondwet, gelijk volkenrechtelijk ook vast staat. Zoo kan niemand met dezen Commissaris samenwerken en wijzen wij onder de leuze: „correct jegens den Bezetter, trouw aan het Vaderland", deze begeerde medewerking af. Af op grond ook van onzen volkenrechtelijken werkelijkheidszin. Als de oorlog voorbij zal zijn, als Nederland geen bezet gebied meer is, onverschillig wie dezen oorlog gewonnen zal hebben, zullen wij verder zien en overwegen of er met een zekeren heer H. J. Woudenberg, die zijn Vaderland in nood naar ons bewust begrip verloochende, valt samen te werken. Een weigerend voorschot willen wij dien Nederlandschen onderdaan, die de grondwet en het volkerenrecht niet kent of niet kennen wil, nu reeds zeer gereedelijk geven. In oorlogstijd sjachert men met zijn Vaderland, met zijn wettige Regeering, met zijn democratische idealen niet, heer Commissaris H. J. Woudenberg! Deze gevoelens deden U met een handvol

kas-trekkers alleen staan en zullen U alleen laten staan. Voorts is de werkelijkheid een wonderlijk begrip. Bij U treffen wij — eerlijk gezegd — zooveel werkelijkheidszin niet aan. Kent U het bezettings-rampjaar 1672 misschien nog? Wat was de toestand toen benard! Redeloos, radeloos en reddeloos de Nederlanden. Alleen Willem van Oranje, de Stadhouder-Koning onzer geschiedenis, had werkelijkheidszin genoeg om de verste en diepste werkelijkheid te zien en deze realist is de succesvolle tegenspeler van den machtigen gelijkschakelings-koning Lodewijk XIV geworden. Als men alsdan op de Woudenberg-wijze over de werkelijkheid gesproken had, was men tot den uitersten strijd niet overgegaan en had men in vollen oorlogstijd hetzelfde vergeten, dat de onwillige Nederlandsche onderdaan, Commissaris H. J. Woudenberg, thans vergeet.

De Commissaris sprak in zijn aangehaalde Rede verder als volgt:

> „Het is echter logisch en het ligt in de natuur der dingen, dat diegenen, die ook voor den oorlog het juiste inzicht en geloof hadden in de ontwikkeling der historisch aan de orde zijnde krachten, de leidende en betrouwbaarste figuren zullen zijn in den opbouw op alle fronten van de nieuwe Werkgemeenschap, waarin ook de vakbeweging zijn juiste plaats moet hebben".

Indien de Commissaris H. J. Woudenberg alle leiders van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen had ontslagen, indien hij alles had genaast, dan zouden deze dingen natuurlijk even wederrechtelijk zijn als nu. Er zou echter systeem in zitten en men zou dit als een verlies kunnen gevoelen. Doch dan zouden de N.S.B.-ers ook tegenstanders van de mobilisatie geweest moeten zijn en reeds in September 1939 moeten hebben uitgesproken: wij trekken ons van het volkeren-recht niets aan, wij zullen ons over het bezet gebied zijn niet bekommeren, wij zullen den volkenrechtelijken vijand als onzen vriend en bevrijder begroeten. Als de Nederlandsche onderdaan eerlijk en openlijk het Mussert-telegram had verloochend en de meening: „maling aan juristerij", ook aan volkeren-rechtelijke juristerij overgenomen had, zouden wij nu kunnen zeggen: heer Commissaris H. J. Woudenberg, wij kenden Uw meening reeds van voor den tienden Mei 1940, wij verstaan, dat gij thans uw bajonetten-macht gebruiken zult, wij verstaan, dat gij ons van onze gebouwen, persen, apparaten enz., berooven zult, doch gij waart reeds tegen de mobilisatie in 1939, gij ziet in dit gebeuren meer dan een oorlog, dit is uw reeds zoo lang aangekondigde N.S.B.-revolutie, wij verstaan uw daden. Op ons zult gij niet kunnen rekenen, daarvoor hebben wij U — geleerd en geleid door de Chr. v. d. Bilts — te fel bestreden. Geestelijk

kunnen wij niet terug en geestelijk willen wij niet terug. Dan, heer Commissaris H. J. Woudenberg, zouden wij ook als vijanden — doch eerlijk en in zekeren zin nog sportief — gescheiden zijn. In ons was door den Christus-geest geleid dan zeker geen haat geweest en wijsgeerig hadden wij gezegd, dat ook het booze geschieden moet en ook de Woudenbergs tot den dag des N.V.V.-kwaads zouden zijn gewrocht. Doch weet U, hetgeen ons walgen doet? Dat U zich omringen laat met de hitsers, de N.S.B.-haters, de Chr. v. d. Bilts, die ons tegen U hebben opgehitst. Weet U wat wij walgelijk vinden? Eerst hebben Uw scheldorganen tegen de rijkgestolen vakbonzen gehitst, eerst hebt gij Neêrlands drabbe tegen de vakvereenigings-leiders gebruikt en nu zegt gij openlijk:

> „Met waardeering maakte de Commissaris vervolgens gewag van de inrichting en in het algemeen ook de wijze van administratie van de organen van het N.V.V. Het dwingt respect af, dat meestentijds zeer eenvoudige personen dit tot stand hebben kunnen brengen en in stand hebben kunnen houden. Het ligt dan ook niet aan het menschenmateriaal en niet aan het gebrek aan toewijding en overgave, maar aan den heerschenden gedachtegang uit den voor-oorlogschen tijd, dat de vakbeweging geen grootere machts-ontplooiing en eenheid tot stand heeft kunnen brengen".

Zie, dit alles is venijnig en verre van correct. Altijd hebben de bladen van Uw Arbeidsfront op de rijke bonzen en de vette bonzen-baantjes gescholden en gehitst. Gij hebt daar op de laagste en gemeenste volksinstincten laten speculeeren en nu gij achter de schermen zien kunt, nu gij de groote toewijding van de bezwadderden moest vastleggen, nu hadt gij den moed moeten hebben, Uw vroegere bladen te verloochenen en aan moeten geven, dat Uw groei ook — wij zeggen zeer klaarlijk „ook" — aan den laagsten en grofsten laster te danken is. U zweegt, heer Commissaris en gij deedt de zwakke N.V.V.-broeders aan Uw plannen tot omzetting van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen tot Nationaal-Socialistische Instelling prostitueeren. Weet U, gelijkschakelings-commissaris, hoe het komt, dat de Chr. v. d. Bilts — wij bedoelen den bekenden mijnwerkers-leider van de anti-N.S.B.-brochure — U verontwaardigd dit alles ook niet in het schuldige gelaat werpen? Zij moeten deze dingen dieper gevoelen dan wij, zij moeten meer dan wij verontwaardigd zijn, zij moeten zich de lasterlijke aantijgingen van de N.S.B. — Uw N.S.B., heer Commissaris — te smartelijk herinneren, dan dat zij deze dingen vergeten zouden kunnen zijn. Waarom werpen zij deze dingen dan niet striemend in Uw gelijkschakelings-gelaat? Zij zijn als slaven, als slaven des geestes, verkocht. Zij zijn geen vrije leiders meer, zij

zijn geen vrije mannen, zij vreezen U, zij vreezen voor Uw geweld. Daarom zwijgen zij en daar ligt het paard gebonden. Als zij zich vrij konden uiten, zouden zij de citaten der Chr. v. d. Bilts-geschriften U voor de voeten werpen. Dat zij zwijgen, dat zij blijven, dat zij innerlijk verscheurd blijven door-arbeiden kunnen wij verstaan, zullen wij persoonlijk niet het scherpst veroordeelen. Doch dat een C. W. Jacobsen een artikeltje schrijft,[1]) waarin hij — geheel onnoodig — de gelijkgeschakelde ons ontroofde Arbeiderspers aanprijst, dat de Sormani's met U op één verhoog gaan staan, dat zij met U „Winterhulp" aanprijzen, dat zij zwijgen bij de vernietiging van de Bestuurders-Bonden, dat zij niet luid protesteeren tegen de ontrechting onzer joodsche-roode N.V.V.-broeders, dat alles verstaan wij niet. Hoe durft gij, heer Commissaris, spreken over „de leidende en betrouwbaarste krachten"? Wie zijn deze nieuwe N.S.B.-krachten? Zijn dat de benoemde onkundige nieuwe Bestuurders? Zijn de zwakken, die blijven, Uw beste medewerkers? Of zijn het de mannen van karakter, de Twenthsche helden, de eerlijke vrijgestelden, die hun geweten niet hebben willen belasten met een zware sociale schuld. Benoem Uw naar baantjes smachtende mede-N.S.B.-ers tot Bestuurders, maar spaar ons — thans onmondige N.V.V.-leden, contributie-automaten — de holle woorden over de leidende en betrouwbaarste figuren en spreek niet zoo luide over den opbouw op alle fronten. Behalve de leiders die U niet durven tegenspreken, is er in Nederland niemand, die deze dingen aanneemt. Wij hebben in den laatsten tijd te veel N.S.B.-ers, onkundige N.S.B.-ers naar heet begeerde baantjes zien rollen, dan dat wij in staat zouden zijn, thans Uw grollen over „de leidende en betrouwbaarste figuren" aan te hooren.

In het gelijkgeschakelde Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen houdt gij, Commissaris H. J. Woudenberg, op den duur slechts werkloozen, heele of halve kas-trekkers, onkundigen, zwakkelingen, cellenbouwers, ouderen van jaren enz. over. De eerlijke Bestuurders, die er thans nog toeven, zullen heel spoedig verdwenen zijn. Deze eerlijk dwalenden zullen het niet uithouden. Zij zullen Uw nationaal-socialistische plannen langzamerhand zien verwerkelijken en zullen verstaan, dat zij aan Uw zegewagen getrokken hebben. U houdt slechts leiders over, die straks bereid zijn ook een eventueelen Stalin-Commissaris te aanvaarden. Geestelijk sterken krijgt gij niet. Met permanente kas-trekkers en (kwijt gescholden) contributie-achterstalligen, bouwt gij geen nieuwe Vakbeweging op. Niet op alle fronten en niet aan één front. Gij hebt — nogmaals wederrechtelijk — alleen het Nationaal-Socialis-

1) De wijze waarop dit fameuze Volk-artikeltje in het orgaan: „Jonge Strijd" (December '40 - nr. 12 - „Voortgaan of niet?") werd teruggenomen, achten de jonge kantoorbedienden, naar zij ons herhaaldelijk verzekerden, verre van geslaagd.

tische Arbeidsfront onder den nieuwen N.V.V.-naam aan bezittingen geholpen. Een groote, een geheelde, een ook de confessioneelen omspannende Vakbeweging komt dusdoende niet tot stand. Integendeel, sedert Uw benoeming tot Commissaris is het op ruimen Sociaal-Democratischen grondslag gebouwde Nederl. Verbond van Vakvereenigingen tot armtierige, als een vloek geschuwde, beweging versmald en verschraald. De toenadering tusschen het N.V.V. en het C.N.V. en het R.K.W.V. is door Uw methode, wat Uw Commissariaat betreft, reeds op alle fronten geklopt. Dat U inmiddels nog wel „van alle fronten" overwinningsberichten zult zenden, gelooven wij graag.

De mededeelingen, die wij zoo geregeld krijgen, alsof er in het N.V.V. zoo ongeveer niets veranderd zou zijn of zal veranderen, heeft de heer Commissaris in een onbewaakt oogenblikje wel heel duidelijk weersproken. Wij lezen in het reeds vermelde verslag namelijk:

> „Komende tot de taak van de vakorganisatie, zeide spreker, dat de medewerking van de vakorganisatie loyaal moet zijn, actief bezield met den strijdbaren wil naar een betere toekomst voor den arbeider en positief in de richting van het nieuwe groeiende Europa, in het besef en de erkenning, dat daarin het belang der Nederlandsche arbeiders ligt".

Wij zijn in oorlog, in vollen nog niet beslisten oorlog. De Bezetter van dit (tijdelijk) bezette gebied kan van ons vergen, dat wij ons correct houden aan de militaire gevolgen der capitulatie en aan de eischen, die het bezet zijn medebrengen. Meer niet. Onze idealen aangaande het nieuwe Europa behoeven met die van den Bezetter niet evenwijdig te loopen en kunnen niet evenwijdig loopen, nu wij in oorlog zijn. Hoe Europa groeien zal, blijft Gods geheim, thans is het oorlog, een oorlog waarin de nog bestaande Staat der Nederlanden actief betrokken is. Als loyale Nederlanders kunnen wij niet anders doen dan achter onze wettige Regeering staan. Loyaal kunnen wij — gedurende den Bezettingstijd — met den Commissaris H. J. Wouwenberg niet samenwerken. Zoo lang de Staat der Nederlanden bestaan blijft en de oorlog duurt en de machtsverhoudingen liggen als zij nu liggen, blijven wij bezet gebied van een Staat in oorlog. Bouwen aan een Europa naar de idealen van een zekeren H. J. Woudenberg doen wij niet. Niet in het N.V.V. en niet buiten het N.V.V. Aangezien de groote meerderheid van het Nederlandsche volk trouw blijft aan Vorstin en Regeering — correct jegens den Bezetter — maken de Woudenbergs en de N.S.B.-ers en de gelijkgeschakelde Sormani's enz. geenerlei kans. Na den oorlog zouden in een verdwenen Staat der

Nederlanden de Woudenbergs ook geen kans maken. Een volk, dat zich onder de wereldmacht van Spanje vrijgevochten heeft, vecht zich ook onder andere wereldmachten uit.
In elk geval heeft de heer Commissaris H. J. Woudenberg den rechtsgrond van het N.V.V.-, C.N.V.- en R.K.W.V.-verzet duidelijk aangegeven. Ongewild heeft hij de rechtvaardiging van het verzet der confessioneelen en niet gelijkgeschakelde N.V.V.-ers toegegeven. Immers het nieuwe Europa der Woudenbergs is een van den grond van het Christendom vervreemd Europa. Dat is een bloed-en-boden-heidendom, een Europa der ras-verziekten. Geen man van het Christelijke Nationale Vakverbond, geen plichtsgetrouwe Roomsch-Katholiek kan achter het nieuwe Europa van het gelijkgeschakelde N.V.V. en het gelijkschakelende Nationaal-Socialisme gaan staan. Het belang van de Nederlandsche arbeiders valt op het oogenblik samen met de belangen van den strijdenden Nederlandschen Staat.

Uit de boven aangehaalde woorden blijkt, dat het Sormani-praatje, alsof er in het N.V.V. niet veel veranderd zou zijn, er volkomen naast is. De Commissaris moest dan ook niet opmerken:

> „Het was daarom noodzakelijk, dat enkele personen zich uit de vakbeweging moesten terugtrekken, teneinde de vakorganisatie zelf te kunnen handhaven en haar doel nader te kunnen bereiken. Toen spreker in functie trad, heeft hij er naar gestreefd zooveel mogelijk de beproefde krachten op hun plaatsen te laten. Alleen waar noodzakelijk de plaats door hem moest worden bezet, heeft hij mannen aangesteld, die krachtens hun levensgang en verleden de waarborgen, die vereischt zijn, in zich dragen".

Als men deze woorden op zich laat inwerken, vraagt men zich toch waarlijk af: denken de N.S.B.-ers nu met kinderen te doen te hebben? Dat zij zich kinderlijk en onnoozel in een autoritaire beweging laten opsluiten is hun aangelegenheid, doch dat zij wanen, dat de leden van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen zich als kinderen zullen laten gezeggen door een zekeren mijnheer H. J. Woudenberg, is al te dwaas. N.V.V.-leden zijn gewend hun eigen Bestuurders te kiezen, op vrije congressen de heeren bestuurders en hun daden zoo noodig te becritiseeren. Wanneer nu een wederspannig Nederlandsch onderdaan van het bezet gebied van den Ned. Staat gebruik maakt om particuliere N.S.B.-idealen te verwezenlijken en daartoe recht en gerechtigheid ombuigt naar zijn machtsbegeerte, is dat toch geen reden om van de Regeerings-getrouwe Nederlandsche bevolking te verwachten, dat zij dwars tegen het Volkeren-recht in achter dien heer H. J.

Woudenberg zullen gaan aanloopen? De rechtsgrond van de H. J. Woudenberg-handelingen worden door de N.V.V.-leden volkomen ontkend. Deze spreker trad niet in functie. In functie treden doen alleen de wettig gekozenen en de wettig benoemden. Gekozen door en uit de wettige N.V.V.-leden, benoemd door de wettig daartoe bevoegden. Als de N.V.V.-ers zwijgen, als de leden van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen niet protesteeren, laten zij dit slechts door de overmacht gedwongen na. Geen enkele sociaal-democraat, geen enkel vakvereenigingslid, dat reglementair denkt, aanvaardt van de Woudenberg-benoeming ook maar één benoemd lid.

Is het dan geen oorlog? zegt een belangstellend lezer misschien. Inderdaad, lezer, het is oorlog, de Staat der Nederlanden is in oorlog en wij zijn hier in bezet gebied. Juist nu wij in vollen oorlog zijn, juist nu de Staat der Nederlanden strijd voert om zijn bestaan, dienen wij den H. J. Woudenbergs voor de onnederlandsche voeten te werpen: het is oorlog, wij zijn hier in bezet gebied en kunnen ons slechts laten leiden door twee begrippen: trouw aan het Vaderland, correctheid jegens den Bezetter. Met Uw Commissariaat hebben wij volkenrechterlijk, hebben wij grondwettig, niets te maken. Wij zullen ook het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen van het „correct jegens den Bezetter, trouw aan het Vaderland" doordringen. Acht de bezettende Overheid het dan noodig een controleur aan het N.V.V. toe te voegen, een controleur die ons controleert of wij ons aan de militaire consequenties van de capitulatie en ons aan de militaire consequenties van het bezet zijn, houden, dan zullen wij dien controleur correct ontvangen en ons correct jegens hem gedragen, zelfs als deze controleur een Nederlander is, zelfs als hij N.S.B.-er zou zijn en als de heer H. J. Woudenberg tot ons zou komen. Doch dan een controleur in volkenrechterlijken zin, een controleur in den geoorloofden zin van „controleur". Iemand waartegen wij de woorden „jegens U en den Bezetter correct — jegens het Vaderland getrouw" kunnen uitspreken en toepassen. Met een Commissaris als de heer H. J. Woudenberg nu is, hebben wij niets te maken en willen wij niets te maken hebben. Zijn daden zijn wederrechtelijk, dit is geen geoorloofde contrôle op de gedragingen uit militair oogpunt, dit is een ingrijpen in het levensrecht der Moderne-, der Christelijke- en der Roomsch-Katholieke Vakbeweging om nu van het N.A.S. enz., maar niet te reppen.

Dit ingrijpen, deze ombuiging van den grondslag van het N.V.V. aanvaarden wij niet en behoeven wij niet te aanvaarden. Als het N.V.V. voor de overmacht der wapenen thans zwijgt, zwijgt het Ned. Verbond van Vakvereenigingen, zwijgen de leden van dit N.V.V. zonder toe te stemmen, zwijgen zij met leed en verontwaardiging en sommigen met wrok en haat in het hart.

Op eenheid van de Vakbeweging behoeft deze Commissaris niet te rekenen. Nederlanders laten zich in gewetensvragen niet dwingen. Nederlanders houden niet van het führer-spelletje, zelfs niet door het volkerenrecht ombuigende Woudenbergs. De Nederlanders zullen den Woudenbergschen-perspectieven-droom niet mede droomen. Zij zullen de tanden op elkaar houden en den droomenden Woudenbergs eens een klaar ontwaken bezorgen.

HOOFDSTUK IX

GEEN EENHEID VAN TEGENDEELEN, DOCH HET TEGENDEEL VAN EENHEID

De Vakvereenigings-leider, de heer D. Stoffels, redacteur van het Orgaan van den Centralen Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoon-personeel heeft aan den Opstelraad van het in September 1940 nog bestaande, doch alsdan reeds geheel gelijkgeschakelde, blad „De Vakbeweging" (Nummer 14) een artikeltje ter plaatsing gezonden, dat wel zeer duidelijk aantoont, hoe fascistisch deze eertijds neutrale Vakbonds-leiders reeds in September 1940 dachten en leiding geven wilden. De slafelijke Opstelraad „De Vakbeweging" nam deze regelen maar al te gaarne op. Eenige deelen van dit betoog van den vroeger neutralen Vakvereenigings-leider D. Stoffels zullen wij in dit boekje opnemen. Deze „werkelijkheids"-draaitollen zouden bij een mogelijken nieuwen klap van de gelijkschakelings-zweep wellicht ook een communistischen commissaris willen bijvallen. Het gevaar bestaat evenzeer, dat zij plus royaliste que la reine zullen worden. De eens neutrale Vakvereenigings-leider D. Stoffels merkte onder den titel: **„Naar een werkelijke eenheid, niet naar een camouflage van het verleden"** onder meer op:

> „De jongste rede van den Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart, is waard ernstig overdacht te worden.
> Voorop stond opnieuw de klaar uitgesproken wensch, dat het Nederlandsche volk zich in den strijd van dezen tijd, zijn land en vrijheid voor de toekomst zal weten te verzekeren. De politieke wilsvorming in dit land is de zaak der Nederlanders, zeide de Rijkscommissaris.
> Treffend was in dit verband ook het persoonlijk woord van dr. Seyss-Inquart, waarin hij geen bevel, geen wensch, hoogstens een raad gaf op grond van zijn persoonlijke ervaring, n.l. hetgeen wij doen moeten in het belang van de con-

centratie van de krachten van ons volk, waaronder dus ook de organisatie van den arbeid behoort.
Hij gaf een drietal waardevolle wenken:
1. Men moet een duidelijk inzicht hebben in den huidigen toestand, terwijl dit inzicht verworven moet zijn in het volledig geloof aan de juistheid van deze ontwikkeling.
2. Uit dit duidelijke inzicht moeten de onontkoombare gevolgtrekkingen gemaakt worden, volgens welke het Nederlandsche volk en zijn welzijn als het hoogste te beschermen goed moet worden beschouwd.
3. Dit inzicht moet door onverschrokken persoonlijke overgave worden verdedigd, ook al beteekent het een breuk met zoovele gewoonten en gebruiken. Deze raad is duidelijk en verdient opvolging. Voor hen, die eerst na den 10en Mei iets bespeurden van den nieuwen tijd, zal ernstig moeten worden overwogen of het hierbij gaat om woorden of om een werkelijke bekeering des harten, of, zooals het elders in de rede werd gezegd: er moet onderscheid worden gemaakt tusschen „Lippenbekentnisse" en „Herzen".
Degenen, die niet werkelijk het nieuwe Europa en zijn consequenties zien, aanvaarden de feiten niet zooals ze zijn, zooals de bekende Amerikaansche vlieger Charles Lindbergh in zijn rede opmerkte, n.l.: „Tot dusver hadden wij te doen met een Europa, dat door Engeland en Frankrijk beheerscht werd. Voortaan zullen wij moeten rekenen met een Europa, dat door Duitschland beheerscht wordt".
Dit feit geldt ook voor Nederland.
Er wordt thans nog een zelfstandige regeling van de Nederlandsche verhoudingen aangeboden. Als men die mogelijkheid niet aangrijpt, zal dr. Seyss-Inquart zich tenslotte gedwongen zien een anderen en voor ons volk veel minder aangenamen koers te volgen. Wellicht zullen er dan zijn, die zullen zeggen: het is ons anders beloofd. Daarom is het goed, dat het thans reeds wordt gezegd; er is niets beloofd, er is alleen gewezen op den drang der omstandigheden en aangetoond, hoe het nog zou kunnen gaan, als iedereen begrijpt waar het om gaat.

Wij zullen verstandig doen, om ons als vakbeweging buiten de vorming van een nieuwe politieke constellatie te houden. Dat is een aangelegenheid, waarbij elke Nederlander zich als staatsburger voor zichzelf positie moet kiezen. De vakbeweging behoort echter op een politiek-onafhankelijken grondslag gevestigd te worden in den geest, zooals die in de thans opgeheven Nederlandsche Vakcentrale werd aangetroffen, al zal deze beweging óók positief open moeten staan voor verwezenlijking der nieuwe gemeenschapsidealen.

Het gaat in de vakbeweging in de allereerste plaats hierom, dat men spoedig tot een werkelijke eenheid komt, als zijnde een Nederlandsch belang. Het zal hierbij niet voldoende zijn, dat men slechts tot het stichten van federaties komt tusschen de verschillende „richtingen", met behoud van de oude bestaande vakverbonden. Er zal gekozen moeten worden voor den opbouw en inrichting van een groote politiek-onafhankelijke vakcentrale, de eenige grondslag, die alle Nederlandsche werknemers kan omvatten, die als taak de economische positie van de werknemers stelt.

Het N.V.V. is thans van **partij**-politieke invloeden gezuiverd. Door de maatregelen door den Rijkscommissaris genomen inzake de functionneering van het N.V.V., is dit vakverbond in wezen en naar den vorm politiek-onafhankelijk geworden. Alle directe of indirecte politieke handelingen zijn voortaan uitgesloten.

De feitelijke toestand is dus zóó, dat zoowel de Nederlandsche Vakcentrale als het N.V.V. op politiek-onafhankelijken grondslag hun arbeid op het zuivere vakvereenigingsterrein voortzetten, met inachtneming van de belangen van het geheele Nederlandsche volk.

We kunnen thans een nieuw verbond stichten, dat plaats biedt voor elken werknemer.

De weg daartoe ligt o.i. volkomen open. De confessioneele vakcentrales kunnen helaas geen verdere concessie doen dan een in het leven roepen van hoogstens een federatieve samenwerking.

Dit is in de gegeven omstandigheden beslist onvoldoende.

Er is noodig een sterke corporatie, sterk door een gelijkgerichte geestesgesteldheid. Dat is heel iets anders dan een federatie, die slechts bestaande instellingen als het ware aan elkaar plakt. Er zijn geen aparte R.K. of Chr.-protestantsche bedrijfs- en personeelsbelangen; er is slechts één gemeenschappelijk bedrijfs- en vakbelang te behartigen, waarboven steeds het belang van het geheele volk moet uitgaan.

De confessioneele vakbonden meenen, zeer ten onrechte, heel dapper te zijn, wanneer zij een.... afwachtende houding aannemen onder het al te gemakkelijke motto: als we gedwongen worden tot eenheid, zullen we ons erbij neerleggen. Dat is een door en door foutief standpunt.

Indien men invloed wil uitoefenen op de vormgeving van de Nederlandsche verhoudingen, doet men wijzer om daaraan reeds in het begin van den opbouw zijn medewerking te verleenen. Wanneer men uiteindelijk niet gelijkgeschakeld wenscht te worden, moet men zich niet bij voorbaat zèlf uitschakelen.

De Rijkscommissaris geeft ons thans nog de gelegenheid om als Nederlanders onze eigen zaken te regelen. Men behoeft nu niet plotseling uitbundig Duitsch-vriendelijk te worden, maar de wil tot eerlijke samenwerking moet toch voorop staan. En dit om de volgende reden.
De Rijkscommissaris heeft óók duidelijk het volgende gezegd: „Nederland kan niet aan den rand der wereldgeschiedenis blijven staan. De reconstructie van het continent kan niet voor de grenzen van Nederland halt houden.
De gevolgen van deze gebeurtenissen zullen door iedereen kunnen worden bespeurd en door iedereen kunnen worden gedragen".
Deze woorden bevatten ook voor de vakbeweging klare wenken. We gaan een zwaren winter tegemoet. Hoe helpen we elkaar — nu lotsverbondenheid met Duitschland een feit is, dat niet te ontkennen valt — door de moeilijkheden heen? Door een sterke verbondenheid óók op vakorganisatorisch terrein. Er is dringende behoefte aan een daad. Er is reeds te lang gepraat".

Deze rede van een leider, die tot den tienden Mei 1940 zijn heil in een afzonderlijk Neutraal Vakverbond heeft gezocht, typeert wel heel schrikbarend, hoe weinig ruggegraat de zoogenaamde neutralen in wezen hebben. Het is geen wonder, dat Ingenieur Anton Mussert met zijn N.S.B. den meesten aanhang uit de slappe en zoogenaamde neutrale kringen getrokken heeft. De menschen, die vanwege hun gewichtige neutraliteit geen enkele principieele beschouwing konden veroveren, vallen nu als even zoo vele ruggegraatsloozen den overweldiger van den dag toe.
Ook de heer D. Stoffels vergeet, dat Nederland in oorlog is, dat Nederland zijn vrijheid niet veroveren kan door zich bij voorbaat gelijk te laten schakelen of te teemen over „bekeering des harten". Hier valt niets te bekeeren, hier valt niets te veranderen, hier valt slechts te volharden bij het Nederlandsche ideaal.
Wij hebben met den Bezetter slechts in volkenrechterlijken zin te maken. Wij hebben onze correctheid slechts te paren aan de trouw aan eigen wetten, eigen zeden, eigen methode. Zoo gij het nog preciezer uitgedrukt wilt hebben: aan eigen Nederlandsche wetten, eigen Nederlandsche zeden, eigen Nederlandsche methode. Als de Bezetter niet langer „Bezetter" zijn wil, moet hij òf terugtrekken òf vrede sluiten òf Nederland annexeeren, d.w.z. de consequentie van het Van Rappard-ideaal der N.S.N.A.P. trekken. Dr. Van Rappard is consequent, hem valt in den zin der consequentie hier niet veel te verwijten. Dr. Van Rappard beschouwen wij echter niet als Nederlander, hij is hoogstens Nederduitscher. Het standpunt van de N.S.N.A.P. bestrijden wij, omdat wij niet slechts

Nederduitschers, maar ook Nederlanders willen zijn, kinderen van een eigen Nederlandsch volk, wonende in een eigen onafhankelijken en nationaal zelfstandigen Nederlandschen Staat. Doch wij zullen Dr. Van Rappard de eer geven, die hem toekomt, namelijk, geen slappe gelijkgeschakelde te zijn, doch een zoon, die — volgens ons — van zijn eigen volk en zelfstandigen Staat vervreemd is. De N.S.N.A.P. is consequent. Wil de redeneering van den heer D. Stoffels houdbaar zijn, dan volge hij bekeering Paul Kiès en keere tot den zaligenden schoot der groot-Duitsche „geheeldheid" terug. Natuurlijk veronderstellen wij, dat hier van terugkeer sprake zou kunnen zijn en het jaar 1648 een scheidingsjaar zou mogen worden genoemd. Voor Nederlanders, voor de inwoners van een Staat in vollen oorlog valt er niets samen te werken. Hier vallen slechts de gevolgtrekkingen der tijdelijke bezetting te trekken. Anders niet, neutrale heer D. Stoffels. Met Charles Lindbergh hebben wij niets te maken, wij hebben te maken met de Nederlandsche grondwet en het Volkerenrecht. Voorts weet niemand, ook Charles Lindbergh niet, wie voortaan „Europa zal beheerschen". Als Internationalisten, dat wil zeggen als goede nationalisten, willen wij geen beheerscht noch overheerscht Europa; wij willen een Europa van vrije Staten, federatief verbonden tot een Europeeschen Bond van Staten onder leiding van het beginsel van het Evangelie van Jezus Christus. Bij dat beginsel bestaan geen overheerschte noch overheerschende volkeren, bestaan slechts Staten, die volkeren bevatten welke alle broeders zijn, onverschillig of zij blond of bruin, rood of zwart zijn, onverschillig of zij stammen uit Azië of uit Afrika, onverschillig of zij Ariers of Semieten zijn.
Wij willen geen klassen-maatschappij vol overheersching of tegenstellingen, wij willen ook geen volkeren-klassenstrijd. Juist dat beginsel heeft ons lang voor dezen oorlog zoo vóór de Duitsche rechten, vóór een waarlijk vrij en onafhankelijk Duitschland, vóór een van Versailles vrij Duitschland doen strijden, doen strijden in een tijd toen de D. Stoffels zwegen en geen oog hadden voor den Versailles-moord op het Duitsche volk. Wij daarentegen schreven reeds in 1928 in ons boek [1]) „De belangen van het Proletariaat en het nationaal gevoelen" als volgt:

> Het chauvinisme is de rotte plek in het lichaam der volkeren en het blijft eeuwige schande, dat deze oorlog in 1914 mogelijk was, welke schande in den 1918-vrede geëvenaard wordt".
> „Hoe heeft in 1918 het chauvinisme overwonnen. 1918 is misschien grooter rampjaar dan 1914".
> „Heeft men Vlaanderen bevrijd? Fransch-Vlaanderen recht gedaan? Elzas-Lotharingen billijk behandeld?"

[1]) Uitgave: „Geloof en Vrijheid" — 1928 — Rotterdam.

„België stal Eupen-Malmedy, Roemenië nam deelen van Hongarije, Oostenrijk werd gehalveerd inplaats van met Duitschland vereenigd. Wie belette Italië den diefstal van de Grieksche eilanden? Wie vroeg naar den wil van de minderheden? Niemand, en zoo legde men den grondslag van een nieuw wereld-conflict. Voorwaar Versailles is het vloekwaardig resultaat van het chauvinistisch gestook".
„Waarom geeft men Duitschland alle Duitschsprekenden niet? (Zoo vroegen en schreven wij reeds in 1928 — S —) Waarom geeft (gaf) Engeland geen volle vrijheid aan Ierland en Zuid-Afrika? Waarom mag Italië Duitsch-sprekenden vervolgen?" (Bladz. 48—49).

Wanneer men deze woorden nog eens rustig over leest, wanneer men dan bedenkt, dat Duitschland in 1928 nog niet Nationaal-Socialistisch was, dat er in Nederland geen N.S.B. bestond en dat de neutralen en de gelijkgeschakelden van nu, ons spottende hebben aangezien, dan zullen de lezers waarschijnlijk verstaan, waarom wij meesmuilen bij het advies der Stoffels, als ze zeggen „men behoeft nu niet plotseling uitbundig Duitsch-vriendelijk te worden, maar de wil tot eerlijke samenwerking moet toch voorop staan". Had, neutrale heer D. Stoffels, dit alles eerder bedacht en bouw heden niet op de wisselende macht der bajonetten. Wij schreven onze Duitsch-vriendelijke woorden spontaan in 1928 in een jaar, dat Duitschland nog geheel machteloos was. Daarom verachten wij Uw woorden nu. Deze komen niet voort uit rechtsbesef, doch uit bajonetten-angst. Gij hebt geen liefde tot Duitschland en het Duitsche volk, gij zijt realist, nuchterheids-mensch en verraadt de geestelijke waarde van Uw volk voor den tijdelijken machtswaan van den dag. Juist omdat wij het Duitsche volk niet haten, den Duitschen Staat niet schuwen, juist omdat wij het nationale leed van het Duitsche Rijk hebben gevoeld, juist daarom moeten wij nu zoo hartgrondig minachten, hetgeen gij en Uw gelijkschakelingsvrienden doet en van ons vergt.
In 1928 kwamen wij tegen de ontrechting van het Duitsche volk op. Wij schreven in hetzelfde geschrift andermaal:

„Zien wij naar den afgeloopen wereldoorlog. Wat heeft men het overwonnen Duitschland gedaan? Al zijn kolonies ontnomen en het Duitsche volk van zijn overzeesche bezittingen op schelmachtige wijze beroofd, zoodat de Duitsche energie geen uitweg, het Duitsche kapitaal geen plaatsing, en de Duitsche bevolking geen uitwijkingsgebied heeft" .... (Bladz. 93).
„Duitschlands kolonies weg, dan is Duitschland lam. Duitschland zal, beroofd van zijn kolonies en zijn scheepvaart, tam blijven, en zijn arbeiders kunnen dan gebruikt worden als

werkkoelies voor andere landen. Ziedaar de redeneering".
„Maar wat nu bij een land als Duitschland tenslotte toch zal mislukken, omdat het Duitsche millioenenvolk wel geslagen, doch niet verslagen, omdat de Duitsche energie wel verminderd, maar niet geknakt is, zal dat bij een volk als Nederland ook mislukken?" ....

„Duitschland telt ruim 60 millioen inwoners, Nederland nog geen 8. Duitschland beschikt over millioenen-kracht, Nederland natuurlijk niet. Duitschland zal eenmaal herstellen en zelfs de wraakkans krijgen (wij zeggen niet, dat we dat wraaknemen goedkeuren, maar wijzen op de werkelijkheid) terwijl een overweldigd Nederland deze kans niet licht krijgt en zelfs bij een herbevrijding veel van vroegeren luister zal inboeten". (Bladz. 94).

Al deze regelen vloeiden in het jaar 1928 uit onze pen. Zoo sprak ons rechtsbesef, los van het Duitsche Nationaal-Socialisme, los van den ingenieur Anton Mussert, los van Commissaris H. J. Woudenberg, los van Mr. M. M. Rost van Tonningen. Juist nu wij nimmer hebben behoord tot de menschen, die uitgesproken Duitsch-vijandig zijn, kennen wij thans geen behoefte om ons — in oorlogstijd — bijzonder Duitsch-vriendelijk te toonen. Gelijk wij — in 1928 — opkwamen tegen de ontrechting van het Duitsche volk, opkwamen tegen de ontrechting van den Duitschen Staat, zoo komen wij met dezelfde argumenten op tegen de ontrechting van ons volk, tegen de ontrechting van onzen Nederlandschen Staat en schuwen de menschen, die in oorlogstijd over samenwerking spreken. Een samenwerking, die op nationaal-socialistischen, dus Nederlandsch-vreemden grondslag berusten zou. Tusschen het streven der heeren Stoffels om tot rustige samenwerking te komen, liggen de gevallenen op den Grebbe-berg, liggen de offers van den Afsluit-dijk. Of wij later met des te grooter geweld toch gelijkgeschakeld zullen worden, is daarbij van geen waarde. Het gaat niet om ons kleine peuterige behoud, het gaat niet om ons vakvereenigings-apparaatje, het gaat niet om een „neutraal" vakvereenigings-baantje, het gaat om de ziel en de vrijheid van ons eigen Vaderland. Met Hitlersche onverzettelijkheid zullen wij de slappe gelijkschakelaars en gelijkgeschakelden bestrijden, bestrijden met dezelfde motieven, die Adolf Hitler tegen de Duitsche slappelingen heeft aangevoerd. Met een na onze weigering komenden nog onaangenamer koers, hebben wij niets — maar dan ook niets — te maken. Onze Nationale fierheid is geen gokkerij. Wij gokken niet op de nederlaag of de overwinning van Duitschland. Wij haten dit slappe gokkende neutralistische gedoe, dit gefleem van den volkenrechtelijken vijand. Wij behoeven

niet Duitsch-vriendelijk te doen, zegt slappeling D. Stoffels, gezeten in zijn aangenamen neutralen vakvereenigings-stoel. Niet Duitsch-vriendelijk, niet „plotseling uitbundig Duitsch-vriendelijk", behoeft gij te worden, zegt deze neutrale Nederlandsche Vakvereenigingsman. Vriend, wij zijn in oorlog. Telt gij de dooden niet, die vielen voor onze vrijheid, voor onzen democratischen Rechtsstaat? Telt gij de offers niet van de vliegers, die nu nog strijden en nog voor het Vaderland vallen? Tellen de vele Nederlandsche slachtoffers niet voor U en begrijpt gij niet, dat deze geest een geest des verraads is? Of wij dan haten mogen en moeten? Nogmaals: wij zijn in oorlog, vriend. Gij moet altijd maar weer opstaan en slapen gaan met deze harde waarheid: nog steeds in oorlog! In oorlogstijd bezet gebied van den nog bestaanden, om het leven worstelenden Nederlandschen Staat. Zoo paren wij liefde tot ons volk aan de harde oorlogs-waarheid en hopen om Jezus Christus' wille den Duitschen schuldenaar tot zeventig maal zeven malen te kunnen vergeven. Zoo hopen wij onverzettelijk te zijn, correct jegens den Bezetter, haat aan het onrecht van dezen tijd en vergevingsgezindheid te betrachten jegens den Duitschen mensch. Doch vriendelijk zijn, uitbundig vriendelijk zijn, samenwerken met den wederrechtelijk handelenden Commissaris H. J. Woudenberg, vriend, waar zit Uw Nederlandsch verstand, waar uw behoorlijk nationaal gevoel, waar uw eens beleden trouw aan eigen volk en Staat? Wat denken onze slappelingen, onze water-en-melk-neutralisten? Dat wij ons nu een eenheid der Vakbeweging door geheel onbevoegde uitheemsche machten laten opleggen? Wat denken deze neutralistische menschen zonder inhoud, menschen, die de waarde van hun afzonderlijk vakverbond als oud vuil lieten wegfuseeren? Denken deze menschen onze Nederlandsche Vakvereenigings-leiders te zullen worden? Denken zij, dat het Nederlandsche volk uit louter neutralisten bestaat, uit menschen, die zich zoo'n werkelijke eenheid laten suggereeren? Omdat een zekere heer H. J. Woudenberg het bepaaldelijk wil? Deze Commissaris kan uiterlijk neutralistische Vakbonds-bestuurders tot zijn inzichten dwingen, doch geen Nederlandsch volk met een eigen Sociaal-democratisch-, een eigen Roomsch-Katholiek-, een eigen Protestantsch-Christelijk beginsel. Het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen heeft een eigen diep verankerd sociaal-democratisch ideaal. Het Christelijke Nationale Vakverbond heeft een eigen geestes-wereld. De Roomsch-Katholieken hebben een eigen wereld des denkens. Daar kunnen neutralisten niet tegen op, daar hebben gelijkgeschakelde Vakbonds-bestuurders geen weet van. Daar staan zij geestelijk volkomen naast. Dat is een voor de onzijdige gelijkschakelaars volkomen onbekend terrein. Dat is een volkomen vreemde wereld.

Uit deze onbekendheid spruiten de Woudenbergsche misverstan-

den voort. Uit deze onbekendheid komen de dwalingen alsof er — met gelijkschakelings-geweld — een werkelijke eenheid der Vakbeweging verkregen zou kunnen worden. Uit deze jammerlijke neutralistische holheid klinken de geestelijke leege vaten het meest. Er valt niets te camoufleeren, er wordt niets gecamoufleerd, het staat als een huis zoo vast: het Nederlandsche volk laat zich noch naar zijn rood-, noch naar zijn Prot.-Christelijk-, noch naar zijn Roomsch-Katholiek Vakvereenigingsdeel met geweld gelijkschakelen. Het Nederlandsche volk toont zich onverzettelijk en Commissaris H. J. Woudenberg blijft met de leege gebouwen en de ledenlijsten met doorgeschrapte namen zitten.

Er is natuurlijk niemand, die gelooven wil, dat het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen nu buiten de politiek staat. Het is integendeel nationaal-socialistisch verpolitiekter dan ooit. Het is thans een autoritair geleide bijwagen van de N.S.B., dat weet iedereen die het weten wil. Dat zullen de mannen der neutraliteit misschien minder ervaren, doch de menschen, die uit een beginsel leven en leven willen, weten dit alles te beter. Als de Nederlandsche Vakcentrale werkelijk behalve de neutraliteit ook een algemeenen Nederlandschen geest gehad heeft, zullen ook de besten dezer beweging zich van de onreglementaire dwang-fusie afkeeren en de Stoffels laten staan.
Het is natuurlijk geheel fout den confessioneelen in de schoenen te schuiven: „Als we gedwongen worden tot eenheid, zullen we ons er bij neerleggen". Dat door en door foutieve standpunt neemt geen der Confessioneelen in, neemt ook geen lid van de Moderne Vakbeweging in. Dat standpunt is een hersenschim van den heer D. Stoffels.
Als wij gedwongen worden, gebeurt er practisch niets. Ja, U kunt in het door neutrale heeren tijdelijk geleide Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen een reeks werkloozen krijgen, U kunt een restantje Arbeidersfronters aanvullen met querulanten, maar degelijke vakvereenigings-menschen, die nauwgezet en met toewijding geheel belangeloos arbeiden en propageeren, krijgt U niet. En nooit. Het Nederlandsche Verbond kan verstarren tot een ambtenaars-instelling, tot een ambtelijk werkende machinerie, doch een strijdbaar lichaam wordt dit Verbond onder de leiding van de niet gewilde heeren als D. Stoffels nooit. Zekerlijk niet na de publicatie van zulke karakterlooze artikelen, artikelen die in een documentatie over honderd jaar nog opgenomen zullen worden als bewijs hoe diep het Nederlandsche volk onder de Duitsche bezetting zinken kon. Het zal de karakterloosheid van de Bredasche heeren uit den Napoleontischen tijd evenaren en ook wel overtreffen.

De heer D. Stoffels zag den winter van 1940—1941 voor het met Duitschland lotsverbonden Nederland als een zwaren winter komen. Hij wilde niet het minst door een sterke Vakbeweging de moeilijkheden te boven komen. De winter van 1940—1941 is voorbijgegaan, een nieuwe oorlogs-winter is gekomen. Europa zit nog in den oorlog, Nederland vecht nog hoopvol om zijn toekomst. De Vakbeweging van Nederland is langzaam leeggestroomd, de Confessioneele organisaties werken niet meer, de besten van de Nederlandsche Vakbonds-leiders zijn of verwijderd of heengegaan of zullen alsnog heengaan. Het Commissariaat van Mr. M. M. Rost van Tonningen bleek in de verklaring van het niet langer voortbestaan van de Nederlandsche Socialistische Werk Gemeenschap zijn volkomen fiasco te hebben gevonden. Zelfs het persgeschrijf van de gelijkgeschakelde Nieuwe Rotterdamsche Courant heeft de N.S.W.G. — die van haar geboorte af in de couveuse heeft gelegen en daarin ook overleden is — niet kunnen helpen. Met het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen gaat het denzelfden weg op. Eenheid wordt door geen dwang verkregen, eenheid moet groeien. Groeien niet op bevel en niet om stoffelijk lijfsbehoud der baantjes-bezitters, doch groeien uit geestelijke toenadering, uit maatschappelijk verstaan.

Men schept uit dwang geen eenheid. Men krijgt geen eenheid van tegendeelen door een gewelddadig ingrijpen van buiten af. Eenheid groeit. Gewelds-eenheid leidt tot het tegendeel van eenheid. In de dagen van den ondergang van volkeren en Staten wordt dit alles openbaar. Echte volkseenheid houdt bij nederlaag ook stand bij uiterlijke pluriformiteit. Het loopende-band Socialisme van de N.S.B. zal bezwijken, zoodra de terugslag komen zal.

Alleen wie het geheim der volksche eenheid, eenheid groeiende uit veelheid op organische wijze, verstaan heeft, zal eenerzijds krachtiglijk de Woudenbergs en de Stoffels afwijzen en anderzijds streven naar eenheid op eigen wijze en methode. Eenheid der sabelkletterij is geen eenheid. Dwang leidt geen volk naar hooger orde. Kneveling duurt, zoolang de touwen sterk zijn. Onderdrukking roept andere krachten op. Misschien zal de satanische molenknecht der dwang-gelijkschakeling het besef geestelijk doen doorbreken, dat er eenheid met verscheidenheid kan zijn en de Nederlandsche Vakbeweging federatief overkoepelen. Misschien zal een eens onbezet Nederland deze vraagstukken in eensgezinder zin oplossen. Voorshands handhaven wij het recht der Prot.-Christelijken, der Roomsch-Katholieken en der Sociaal-Democraten e.a. tot organisatie van den arbeid op eigen grondslag Voorshands blijven wij strijden voor de organisatie-vrijheid der richtingen.

Napoleon schonk Europa veel goeds. Toch wijzen wij historisch den geweldenaar af. Napoleon ruimde veel op van hetgeen

vermolmd was. Toch willen wij historisch dien tyran ook van ons volk, niet. Niet omdat wij het beste der Europeesche volkeren zouden zijn, doch omdat wij een eigen volk willen blijven en een eigen weg willen gaan. Ook omdat de geschiedenis heeft getoond, dat het kleine Nederland der vrijheid een kostelijk goed heeft gegrepen en voor Europa daarin tot voorbeeld en tot zegen is geweest.

Zoo staan wij ook nu. Wij hebben van overlang tegen de Radio-gespletenheid getuigd. Wij hebben van „zuilen-waanzin" gesproken. Toch willen wij geen ingrijpen van buiten af. Op geen enkel bevel. Naar geen enkele aanwijzing. Van geen enkelen Commissaris. Wij willen recht. Volkeren-recht. Wij willen jegens een correcten Bezetter correct zijn en tevens trouw aan ons Vaderland. Ook aan dat Vaderland met zijn gebreken. Zelfs met zijn versplinterings-gebreken.

Zoo wijzen wij de Woudenberg-secondanten D. Stoffels, zelfs als zij Redacteur van een Orgaan van een Centralen Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoon-personeel zijn, uitdrukkelijk en gansch volkomen grondig af.

SLOTWOORD

Onze taak loopt ten einde, wij hebben ons werk volbracht en gezegd, hetgeen wij te zeggen hadden. Aan U is thans de gevolgtrekking. Zult gij dapper achter de Twenthsche helden gaan staan, of zult gij den weg der V. d. Bilts, der Sormani's, der D. Stoffels en der andere gelijkgeschakelden volgen? Wij hebben U niets aan te bieden, dat U zou kunnen toestaan Uw houding door een gokkerijtje te bepalen. Vandaag geldt het machtige Schriftwoord van den Prediker:

> „Daarna wendde ik mij, en zag aan al de onderdrukkingen, die onder de zon geschieden; en ziet, er waren de tranen der verdrukten, en degenen, die geen trooster hadden; en aan de zijde hunner verdrukkers was macht, zij daarentegen hadden geen vertrooster". (Prediker 4 : 1).

Wij hebben niets stoffelijks te bieden, wij hebben geen uitzicht op baantjes, op pensioenen of ambtelijke heerlijkheden. Wie op de nederlaag van den een of op de overwinning van den ander bouwt, gokt. Wie gokt, heeft kans te verliezen. Wie zich krachtens de Norm een houding bepaalt speculeert niet en verliest in der eeuwigheid niet. Vandaag worden de leiders van de Vakbeweging beproefd. Heden wordt de Nederlandsche Sociaal-Democratie gelouterd. Thans gaat het er om, of wij het ideaal weten te behouden.

Natuurlijk zeggen wij niet: loopt de Vakbeweging uit en gij zijt klaar. Wij zeggen zonder eenig voorbehoud tot alle vrijgestelden en bestuurderen: weest getrouw. Getrouw aan Uw overtuiging, aan de overtuiging waarop de Nederlandsche Vakbeweging, waarop ook de Nederlandsche Sociaal-Democratie is gebouwd. Gaat dan ons apparaat aan flarden, vallen dan de trotsche N.V.V.-burchten in puin, het zij zoo. Beter een tot puin geschoten apparaat, dan een gelijkgeschakeld Vakverbond. Een wereld beeft, een deel van Europa ligt in puin, in puin na harden en dapperen strijd. Land na land werd beroerd, het kwaad ging over Europa, volk na volk

meesleepende. Wat maakt bij een tot puin gebombardeerd Europa het nietige N.V.V.-apparaat uit?
In zekeren zin is dit een vreeselijke en toch een goede tijd. Er valt thans op geen massa meer te rekenen, er kan thans op geen leiders-advies meer worden gebouwd. De officieele stem der Partij zwijgt, het apparaat der Partij is buiten werking. Het N.V.V.-apparaat is in handen van vreemde machten en de verwarring in de rijen der Nederlandsche Sociaal-Democratie is onmiskenbaar. Zij is begrijpelijk, voor elkeen die den eersten zwaren aanval op de Nederlandsche Sociaal-Democratie en het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen heeft gevoeld en gevolgd.
Het is ook moeilijk voor de groote massa om uit het N.V.V.-land te gaan en alles den Woudenbergs achter te laten. Het is voor velen zoo zwaar de woestijn in te trekken en daar te vreezen van honger en dorst te zullen omkomen.
Toch moet dit alles lotsverbonden, solidair, kader en leden, geschieden. Toch zullen wij de oude N.V.V.-vormen en gedachten in ons moeten laten sterven. Toch zullen wij de Nederlandsche Sociaal-Democratie in haar verweesde eenzaamheid moeten kunnen zien.
Wij vragen echter: hebt gij Mr. Pieter Jelles Troelstra in den geest wel eens met zijn op afbetaling gedrukte „Baanbreker" zien colporteeren? Waar was toen het apparaat, waar waren de Wethouders-zetels, waar waren de vastigheden der Gedeputeerden, waar waren de Raads- en Statenzetels, waar waren de bezoldigde bestuurders, waar de Natuurvrienden-huizen en de nesten der Roode Valken? Waar waren de vele vaandels, de vlaggen en de banieren? Waar waren de vaste contribuanten en waar de perspectieven der komende kamerzetels? Toch blijft de „Baanbreker"-periode van Mr. P. J. Troelstra en zijn weinige colporteerende getrouwen een der schoonste tijdvakken der Nederlandsche Sociaal-Democratie.

Wij zijn thans tot deze periode teruggekeerd. Voelt gij U verarmd, nu de Notulenboeken in de kachels verbrand zijn? Voelt gij U armoedig, nu de Penningmeester niets te innen heeft? In wezen, wij niet!

Van onze Socialistische beweging mag men alles verbranden. Uit vlammen schiet een onvergankelijke waarheid nochtans omhoog.

K 600